

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Izhodišče je človek

Za Dan republike, 29. november, je predsednik republike Josip Broz-Tito dal za jugoslovansko javnost izjavo, v kateri je najprej nanizal ogromne gospodarske uspehe, ki jih je Jugoslavija v 15 letih po osvoboditvi dosegla. Govoril je tudi o poglabljanju novih družbenih odnosov in utrjevanju mreže delavskega in družbenega samoupravljanja.

S tem v zvezi je posebej poudaril potrebo, da se zaradi izredno naglega in dinamičnega povojnega gospodarskega in družbenega razvoja spremeni tudi ustava FLRJ. Kakor vemo, vsebujejo ti predpisi razen ustavnega zakona iz l. 1953, sprejetega v prvem obdobju graditve delavskega samoupravljanja in komunalnega sistema, tudi nekatere določbe, uveljavljene malone že pred petnajstimi leti. Čeprav smo ta sistem zadnja leta izpopolnili z vrsto posebnih zakonov, tako da ustava sama po sebi ni neaktna, znatnejša ovira za prakso, vendar čedalje bolj čutimo potrebo, da nastale spremembe v naši družbi in perspektive nadaljnjega razvoja fiksiramo z novo ustavo. To bi pomenilo ne samo okrepitev in večjo pravno stabilnost doseženega razvoja delavskih svetov in komun, marveč bi tudi omogočilo, da bi se bolj prišlo do izraza perspektive našega družbenega razvoja, ekonomskih odnosov in socialistične demokracije.

Nova ustava naj predvsem izrazi dejstvo, da se v sedanjih odnosih v Jugoslaviji zvečajo stopnja socialističnega razvoja, ko je delo sproščeno v tem smislu, da je nedotakljiva pravica državljanov, da dela in dobiva za svoje delo ekvivalent, skupnost pa vzame toliko, kolikor potrebuje za vzdrževanje skupnih služb in poslov. Izhodišče v ustavi mora biti človek kot proizvajalec in upravljalcev, vtem ko je država samo faktor koordinacije. V tem oziru je posebno važno vprašanje funkcij, države v gospodarstvu in vprašanje plana. Na tej podlagi moramo postaviti in podrobno obdelati v ustavi družbeno-ekonomske odnose, kakor tudi načela in oblike mehanizma politične organizacije in organizacije oblasti ter upravljanje na vseh stopnjah - v komuni, republiki in federaciji.

Te ustavne spremembe bo moč opraviti toliko lažje, ker bo še po prejšnjih izdanih zakonov, ki bodo razčistili nekatera najvažnejša vprašanja ustavnega značaja. To so zakon o delitvi in planiranju, zakon o gospodarskih organizacijah, zakon o pravicah državljanov itd. V novi ustavi bodo tudi novi, naši sedanji stopnji družbenega razvoja ustrezajoči, predpisi o volitvah v novo Zvezno ljudsko skupščino, ker sedanji skupščinski poteci mandat leta 1962.

Nova ustava bo nedvomno izredno pomemben dokument našega družbenega razvoja. Omogočila bo razviti in poglobiti vse tiste elemente, ki karakterizirajo našo novo socialistično skupnost.

KRANJ - Tako kot mnogi, je tudi delovni kolektiv tovarne Sava v Kranju dostojno proslavil naš največji praznik - Dan republike. V obratu II so se na proslavi zbrali številni člani kolektiva. Na tej proslavi so sodelovali s peštrim programom gojenci kranjske glasbene šole, mladinski pevski zbor in recitatorji. Ob tej priložnosti so na Gašjeju odprli tudi novo sodobno urejeno delavsko restavracijo, v kateri je prostora za 100 ljudi. Namenjena je predvsem za tople obroke delavcev. Postregli pa bodo tudi s kosilom in večerjo. Delavsko restavracijo je tovarna Sava zgradila popolnoma z lastnimi sredstvi in so porabili za to 5 milijonov dinarjev

Z okrajne konference Zveze komunistov

Občina, komunisti in državljanji

Osnovni temelj našega komunalnega sistema ni v plačnem občinskem aparatu, marveč številnih drugih organizacijah in organizmih družbenega življenja

Vse preveč gledamo le na občino in premalo utrjujemo vse druge organe družbene samouprave. To je naša slabost. Tak je bil eden izmed glavnih zaključkov na nedavni okrajni konferenci komunistov, ki so govorili o družbenem upravljanju v našem komunalnem sistemu. O tem je govoril že sekretar Rudolf Janšo v svojem poročilu, o tem je govoril član CK ZK Slovenije Vinko Hafner in drugi delegati in gosti. Se posebno pa so o tem vprašanju govorili na komisiji za družbeno upravljanje v komunalnem sistemu.

Delegati iz raznih krajev Gorenjske so pri tem govorili o mnogih pojavih, ki kažejo na to, da bodo imeli komunisti še polne roke dela pri nadaljnjem družbenem razvoju. Ko je predsednik te komisije Jakob Žen kot zadnji povzel osnovne misli iz razprav, je dejal, da je prav sedaj marsikje veliko razprav in besed o utrjevanju občinskih organov. Toda veliko premalo je narejenega, da bi utrjevali številne druge organe in organizacije, ki v celotnem mehanizmu, posredno ali neposredno vendar vključujejo državljane v krog samoupravljalcev. Kakor smo pri nas iniciativni za utrjevanje raznih forumov, smo pri razvijanju in utrjevanju družbenih organizacij marsikdaj naredili premalo. In prav ob sedanjem predlogu o reorganizaciji nekaterih občin se to zelo občutno vidi.

Tako in podobno so na konferenci ZK ocenjevali način dela družbenih samoupravnih organov v komunalnem sistemu. Vse to pa, kot so ugotavljali, je posledica osnovne slabosti: da komunisti namreč v precejnem številu in z nezadostnim osebnim vplivom sodelujejo v teh organih. Se zmeraj je veliko komunistov, ki sploh ne sodelujejo v nobenem družbenem organu. Precej je celo takih, ki izven svojih organizacij ZK nimajo nobene družbene obveznosti, nobene funkcije in tako živijo v ozadju celotnega dogajanja. Tudi po socialni strukturi ljudje niso sorazmerno udeleženi v samoupravnih organih. Po podatkih s konference se je odstotek prebivalstva, ki se preživlja zgolj s kmetijstvom, v zadnjih letih znova občutno znižal, in sicer od 18 na 15 odstotkov. Razvita industri-

ja in vse druge dejavnosti torej pri nas puščajo kmetijstvo v ozadju. Toda v samoupravnih organih se delavski element prepočasno uveljavlja. Tako imamo na primer v šolskih odborih le 20% delavstva, v krajevnih odborih 20%, v odborih SZDL 27% itd. Tudi v skupnem delavskem in družbenem upravljanju je le 24% delavcev, ostali pa so uslužbenci, kmetje in drugih poklicev. Zato je naloga komunistov, da v samoupravne organe in druge organizacije vključujejo vse vrste delavcev in jih usposablajo, da bodo čimprej aktivno sodelovali v teh organih. Toda pri tem je še precej pomanj-

kljivosti celo v vrstah ZK. Posamezni komunisti, čeprav predano in požrtvovalno sodelujejo v raznih organih, nimajo posebnega vpliva in niti uspeha prav zaradi prenizke ideološke in splošne razgledanosti. Zato so na konferenci precej govorili tudi o delavskih univerzah, preko katerih naj bi se usposabljali delavci in še posebno o individualnem študiju ter drugih oblikah izpopolnjevanja komunistov, da bi v čimvečjem številu in tudi z ustreznimi sposobnostmi še hitreje uveljavljali program ZKJ v nadaljnjem družbenem razvoju.

K. M.

153 odlikovancev

V imenu predsednika republike so tudi ob letošnjem Dnevu republike, 29. novembra podelili mnoga odlikovanja zaslužnim državljanom, ki so z iznad svojih službenih dolžnosti posebno prizemali za naš gospodarski in družbeni razvoj ter tako nesebično prispeli k veličastni gradnji skupne stavbe - nove Jugoslavije.

V našem okraju je bilo ob letošnjih praznikih odlikovanih 158 državljanov. Razen v Radovljici in v Zireh so odlikovanja že podelili pred prazniki. Posebno slovesno so izročili odlikovanja v Kranju, kjer je predsednik občine Franc Puhar osebno čestital vsakemu posamezniku in mu izročil odlikovanje. Prav tako je bilo tudi na Jesenicah.

Z redom dela druge stopnje sta bila odlikovana dva, in sicer: direktor tovarne Tiskanina v Kranju tovariš Dušan Horjak ter direktor Gorenjske predilnice v Skofji Loki tovariš Franc Branisej. Z redom zasluge za narod III. stopnje so bili odlikovani 3, z Medaljo

dela 90 in z Redom dela III. stopnje 63 posameznikov. Največ in sicer 46 jih je bilo odlikovanih v Kranju, na Jesenicah 44, v Trzinu 36, v Radovljici 12, v Skofji Loki 8, v Zireh 4, v Zelezniških in v Bohinju po 3, v blejski občini pa 2.

Zanimivo je, da so med letošnjimi odlikovanci zastopani vsi sloji, vse dejavnosti in poklici od gospodinj in snažilk, do direktorjev, učiteljev, obrtnih delavcev in otroških negovalk. Na vseh delovnih mestih so pač možnosti, da se državljanji izkažejo pri svojem delu in to jim je bilo iz najvišjega mesta tudi priznano. Vsem odlikovancem iskreno čestita tudi naša redakcija.

Kdo je kriv

da se gradnja Zdravstvenega doma v Radovljici zavlačuje že tri leta - Obvezno fluorografiranje prebivalstva - Možnost bogatejših košenj

Pred dnevi je bila v Radovljici seja obeh zborov občinskega ljudskega odbora. Odborniki so razpravljali o obveznih minimalnih agrotehničnih ukrepih za pridelovanje krme na travnikih, o obveznem fluorografiranju prebivalstva, o statusu stanovanjske skupnosti, o poročilu Sveta za zdravstvo, o poročilu Sveta za socialno varstvo in imenovali člane v nove šolske odbore ter izvolili nove oziroma dopolnili sestav posameznih komisij pri ObLO.

Oba zbora sta razpravljala o obveznih minimalnih agrotehničnih ukrepih za pridelovanje krme na travnikih in sprejela poseben odlok, ki med drugim predvideva določeno območje, na katerem morajo pridelovalci krme uporabiti na 1 ha travnika najmanj 300 kg fosfornih, 100 kg kalijevih in 100 kg dušičnih gnojil. Če ne uporabljajo navedenih enostavnih gnojil, morajo uporabiti 400 kg mešanih gnojil s tem, da v aprilu opravijo še dopolnilno gnojenje s 150 kg dušičnih gnojil itd. Nadalje predvi-

deva odlok, da morajo biti travniki prvič pokošeni najpozneje do 20. junija. Zbora sta sprejela tudi odlok o obveznem fluorografiranju prebivalstva občine starega nad 19 let. Kmetijski zavarovanci v prvem polletju niso veliko koristili zdravstvenih uslug. Na splošno je bil v primerjavi s preteklim letom za beležen znaten padec števila splošnih pregledov, kar vsekakor vpliva na izboljšano delo zdravnikov. Ugotovljeno je bilo, da na območju občine pravilno dela patronažna služba, dispanzer za žene, šolska ambulanta, dispanzer za otroke, terenske posvetovalnice itd. Zelo kritično pa sta razpravljala oba zbora o gradnji novega paviljona za zobno ambulanto in dispanzerja za žene in otroke. Gradnja tega paviljona traja že tri leta. Kaže, da gradnja še nekaj mesecev ne bo zaključena, kljub temu, da je že izčrpana predračunska investicijska vsota. Glede na to sta oba zbora imenovala posebno komisijo, ki bo raziskala vzroke počasne gradnje, ker so odborniki menili, da je treba krivca klicati na odgovor. Na isti seji so tudi sklenili, da je že v naslednjem letu treba pričeti z gradnjo novih lekarniških prostorov, ki so v Radovljici zelo potrebni. Za izboljšanje zdravstvenih služeb sta zbora sprejela tudi več drugih pomembnih sklepov.

Iz poročila o socialnem varstvu je bilo razvidno, da je bilo do 30. septembra letos od planiranih predračunskih izdatkov 9 milijonov dinarjev izplačanih le 5 milijonov 374.034 dinarjev, tako da ostane za četrto tromesečje še 3 milijone 623.964 dinarjev. Socialnim podpirancem bodo dodelili v četrtem tromesečju posebne podpore za nabavo ozimnice, v kolikor pa bodo zmogli, bodo posameznim potrebnim ljudem dodelili še posebne podpore ob Novem letu.

C. R.

Veličastna proslava v Poljanah

Dostojna oddolžitev

Odkritje spomenika 160 padlim borcem Preko 3000 udeležencev

Dan republike in devetnajstletnico poljanske vstaje so prebivalci Poljanske doline proslavili z veličastno proslavo ob odkritju spomenika 160 domačinom, ki so med narodnoosvobodilnim bojem darovali življenja za današnji dan. Spomenik stoji v Poljanah in so ga odkrili na Dan republike, 29. novembra popoldne.

Že v dopoldanskih urah so se začeli zbirati v Poljanah preživeli borci Cankarjevega bataljona in borci drugih partizanskih enot, ki so se med NOB zadrževali v teh krajih. Prihajale so delegacije mnogih občinskih odborov ZB z Gorenjske in od drugod. Zbirati so se začeli tudi domačini iz vseh koncev doline. Dolej ne pomnijo, da bi se kake privedite udeležilo toliko ljudi kot se jih je zbralo pretekli terek ob novem spomeniku.

Ob 14. uri je tov. Tone Peternef v imenu pripravljalnega odbora za postavitev spomenika, začel slavje. Pozdravil je vse prisotne, med nje-

mi posebej predsednika OLO Kranj Vinka Hafnerja, predsednika Okrajnega odbora ZB NOV Ivana Bertonecja - Johana, predsednika ObLO Skofja Loka tovariša Nastrana in vse preživele borce tamonjšnih partizanskih enot. Za njim je govoril o zgodovini poljanske vstaje tovariš Maks Krmelj, ki je nato spomenik tudi odkril. Po odkritju so domačini - svoji padlim, predstavniki posameznih organizacij ter mnoge delegacije, položili k spomeniku nad sto venec, tako da je bil plato pred spomenikom ves prekrit s cvetjem. Vod vojakov JLA pa je s častno salvo počastil spomin padlih borcev.

V kulturnem delu programa po odkritju spomenika so sodelovali učenci poljanske šole, domači pevski zbor ter godba Ljudske mllice iz Ljubljane.

Proslave se je zlasti v velikem številu udeležila mladina. Mladi so tako znova dokazali, da znajo ceniti težke žrtve, ki jih je terjala ljudska revolucija in da pravilno vrednotijo pridobitve tega velikega boja.

Občni zbor sindikata prosvetnih delavcev v Skofji Loki Prosvetni delavec naj bo bolje nagrajen

Pretekli teden je bil v Skofji Loki redni letni občni zbor sindikata prosvetnih delavcev, ki so zapošteni na šolah v Skofji Loki, Retečah in Trati. Pred občnim zborom so poslušali zelo zanimivo predavanje o pomenu spolne vzgoje v naših šolah, ki ga je imela znana pedagoginja Helena Puharjeva. Po predavanju se je o vsebini predavanja razvila živahna razprava.

Na zboru so govorili o delu sindikata v preteklem letu. Dosedanji predsednik skofjeljske sindikalne podružnice Jože Župančič je poročal o delu in problemih podružnice. Po poročilu so diskutante največ govorili o sedanjem plačevanju prosvetnih delavcev, ki je v primerjavi z delavci v gospodarskih organizacijah še vedno slabše urejeno in zahteva skorajšnjo rešitev. Tudi vprašanje plačevanja honorarnih ur bi moral urediti za tiste, ki učijo v svoji ustanovi in za zunanje honorarne predavatelje. Razprava je pokazala, da je zelo aktualno tudi vprašanje stanovanj za prosvetne delavce in ocenjevanje prosvetnih delavcev. Govorili so o učiteljski samopomoči, ki naj bi ponovno zaživela. Sklenili so, naj bo vsak član sindikata tudi član učiteljske samopomoči.

Po razpravi so izvolili nov upravni in nadzorni odbor.

V. R.

OBRAZI IN POJAVI

letno, postavno ženo in njeno, morda 8-letno bčerkko.

Zakaj nisi tudi ti mama spekla potice. Povsod jih imajo, je vsiljevala bčerkka vprašanje in naštevala družine, pri katerih so pekli prejšnji dan, tisto popoldne in podobno.

*Ni to tak praznik, da bi pe-

POTICA

Na kranjski železniški postaji je bil v ponedeljek pred prazniki »jeseničan« tako poln, da sem komaj našel stojišče med potniki v vagonu. V gneči, ki je bila, sem bil prisiljen poslušati razne privatne razgovore. Kljub temu, da mi bo kdo zameril češ, da se vtičkam v osebne stvari, sem se nameni opislati razgovor med pri-

kla potice. Te dni so samo tovarne zaprte in šole. Ni pa to noben praznik. Že vem jaz, kdaj speči potico, boš videla,* je nadaljevala žena osorno in kratko v pravem gorenjskem narečju.

Vlak je že vozil iz Zabnice proti Loki, ko je bčerkka še zmeraj vztrajala, češ da naj ji kupi vsaj tortico v Ljubljani, ker drugi

imajo potice in druge slaščice. — Potniki njima nasproti so prav takrat jedli visoko, rumeno potico. Bržčas je bil to tudi neposredni povod za razgovor med ženo in bčerkko.

Nenadoma se je bčerkka znova obrnila proti materi in dejala: »Tudi Tonček je povedal, da ti nisi hotela obesiti zastave na okno in da mi nisi spekla potice, ker vsako leto čakaj samo na Miklavža. Jaz pa ne maram več tega. Hočem potico, tako kot drugi, bočem da pečeš takrat, ko pečejo drugi!»

-l.e.

TE DNI PO SUETU

Ljudje in dogodki

Obnavljanje odnosov

OBISK V RIMU

Državni sekretar za zunanje zadeve je v četrtek prispel na uradni obisk v Rim. V Rimu se bo pogovarjal z italijanskimi državniški o splošnih mednarodnih vprašanjih, predvsem o razorožitvi, nemškem vprašanju in evropskih gospodarskih organizacijah ter o vprašanjih, ki zanimajo obe državi glede na obojesestransko željo po nadaljnem poglobljanju že sedaj plodnih medsebojnih odnosov. S tem v zvezi posebej poudarjajo, da se bo državni sekretar pogovarjal o ratifikaciji londonskega sporazuma, ki ga Italija sicer izvaja, ni pa ga še ratificiral parlament. Obe strani pričakujeta, da bo prvi obisk državnega sekretarja v Rimu okreplil že sedaj koristne in plodne stike med obema državama in s tem prispeval h krepitvi miru v tem delu sveta.

POSVET KOMUNISTIČNIH PARTIJ

Po poročilih radia Moskva, je bilo v Moskvi posvetovanje predstavnikov delavskih in komunističnih partij, ki so se udeležile proslave 43-letnice Velike oktobrske revolucije. Radio poroča, da so udeleženci soglasno sprejeli izjavo komunističnih in delavskih partij ter proglas narodom vsega sveta. Doselej proglas in izjava še nista bila objavljena.

NOVA VESOLJSKA LADJA

V Sovjetski zvezi so v četrtek, 1. decembra, izstrelili novo, tretjo vesoljsko ladjo. Ladja tehtala nad 4,5 tone. V njeni kabini sta dva psa, še nekatere živali, insekti in

rastline. Namen izstrelitve je, opraviti medicinsko-biološke raziskave živih organizmov med vesoljskim poletom. Po prvih podatkih vsi aparati za ta poučevanja in redno delujejo. Vesoljska ladja bo obkrožila Zemljo v 88,6 minutah.

PREKINITEV STIKOV

Kongoški predsednik Kasavubu je v četrtek, 1. decembra, prekinil diplomatske odnose z ZAR. Pri tem je obtožil osebje veleposlanništva ZAR v Leopoldvillu, da so »sodelovali pri dajanju podpore uporniškim elementom.« To je že drugo veleposlanništvo, ki so ga v zadnjem času zaprli v Leopoldvillu. Pred dobrim tednom so izgnali ganske diplomate.

Vse kaže, da se je bonnska vlada odločila opustiti gospodarsko blokado Vzhodne Nemčije. Zahodnonemški predstavniki se namreč v Berlinu že pogajajo o ponovni vzpostavitvi gospodarskih odnosov med obema Nemčijama. To je razveseljiv znak popuščenja napetosti v tem delu sveta, saj je odločitev Zahodne Nemčije, da prekine trgovinske odnose z Vzhodno Nemčijo imela izraziti prizvok za ostrejevanje hladne vojne, še posebej, če upoštevamo, da je bila trgovinska pogodba sklenjena med obema Nemčijama leta 1951. In je torej preživela najhujše obdobje hladne vojne, blokado Berlina itd.

Do prekinitve trgovinskih stikov z Vzhodno Nemčijo je pri-

šlo leto konec septembra. Tedaj je vzhodnonemška vlada zaradi zaostrite berlinskega problema omejila zahodnonemskim državljanom vstop v vzhodni del Berlina. Kot povračilni ukrep je bonnska vlada enostransko prekinila gospodarske stike z Vzhodno Nemčijo. Ta ukrep je bil »na liniji« splošnega zaostrejevanja blokovskih nasprotij, do česar je prišlo zlasti po neuspehi pariški konferenci »na vrhu«. Tedaj je zahodnonemška vlada poskušala celo vpreči v svoj voz vse zahodne zavezanke in jih prepričati, naj tudi oni prekinejo trgovske stike z Vzhodno Nemčijo. Se veči! Tedaj so se zahodnonemški predstavniki celo trudili, da bi prišlo do splošne prekinitve tr-

govskih stikov z vzhodnimi državami.

Toda samo dva meseca sta minila in že se je pokazalo, da ta ukrep ni dosegel zaželenega cilja. Vzhodna Nemčija je bila ob prekinitvi gospodarskih stikov sicer v dokaj neugodnem položaju, ker je bila navezana na uvoz nekaterih zelo pomembnih surovin (predvsem železa in jekla) iz Zahodne Nemčije. Vendar je kaj kmalu zagotovila nove vire in prav v teh dneh sklenila s švedskimi firmami pogodbe za nabavo jekla in železa v letu 1961. Z gospodarskega vidika je bil ta ukrep torej edinec v škodo Zahodni Nemčiji. Nobenega dvoma ni, da je do obnovitve pogajanj prišlo tudi na pritisk

zahodnonemških gospodarskih krogov.

V svoji politiki zaostrejevanja odnosov med blokoma je Bonn ostal osamljen. Njegov poziv k sodelovanju je naletel na Zahodu na gluha ušesa. Še posebej zato, ker na Zahodu zaradi pomirljivega stališča do berlinskega vprašanja s strani Sovjetske zveze, niso nič kaj zainteresirani, da bi prišlo do novih zapletov.

Spričo vseh teh ugotovitev, so se zahodnonemški državniki nujno morali odločiti za korak nazaj. To samo kaže, da nimajo nobene realne osnove tiste sile, ki teže k zaostrejevanju mednarodnih odnosov in ki žele na tej osnovi kovati svoj politični kapital.

5 let Bolnice za ginekologijo in porodništvo v Kranju Med najboljšimi v Jugoslaviji

V novem petletnem obdobju primernejši prostori - Osebjem vse priznanje

Prejšnji petek je osebje Bolnišnice za ginekologijo in porodništvo v Kranju proslavilo petletnico obstoja tega zavoda in obenem počastilo tudi Dan republike. - Vse navzoče osebje bolnišnice in goste (med njimi je bil tudi predsednik ObLO Kranj Franc Puhar) je pozdravil šef bolnišnice za ginekologijo in porodništvo dr. Igor Vetter. O pomenu in uspehih zavoda so spregovorili: predsednik Sveta za zdravstvo pri ObLO Kranj Alojz Zavri, predsednik upravnega odbora Oto Pičulin in predstojnik ljubljanske ginekološke klinike - predsednik Zdrženja ginekologov Jugoslavije profesor dr. Franc Novak.

Ustanovitev tega zavoda v novembru 1955 je bil pomemben prispevek družbe za zdravstveno zaščito prebivalstva na Gorenjskem. Delovni pogoji tega zavoda so težki, saj je že pet let v zelo neprimernih prostorih. Prav zato zasluži kolektiv, ki je z izredno prizadevnostjo naredil več kot bi se od njega smelo zahtevati, toliko večje priznanje.

Narajočajo potrebe Kranja in njegove širše okolice po ginekološki in porodniški zdravstveni dejavnosti so prerasle obstoječe po-

goje dela v stari stavbi. Zato je toliko bolj razveseljivo dejstvo, da so že pričeli z gradnjo nove stavbe, ki bo skupaj z Zdravstvenim domom, novo zobno ambulanto, reševalno postajo in lekarno sestavljala velik zdravstveni center na Zlatem polju.

Profesor dr. Franc Novak je v svojem nagovoru izrekel osebjem te bolnišnice izredno priznanje za velike uspehe. Omenil je, da je ob ustanovitvi te bolnišnice dvomil, da bo v tako neprimernih okoliščinah, v kakršnih je začela z delom, lahko uspešno skrbelo za tako občutljive organizme, kot so matere in novorojenčki. - Toda osebje bolnišnice, pod požrtvovalnim vodstvom dr. Igorja Vetterja, je svoje naloge neverjetno uspešno opravilo in bolnišnico uvrstilo med najboljše ginekološke bolnišnice

in državi. Profesor dr. Novak je med drugim povedal, da prav v kranjski ginekološki bolnišnici odkrijejo največ zgodnih, še ozdravljivih, rakastih obolenj. - Zaradi tega ima neprecenljivo korist vsaka posamezna žena, obenem pa seveda vsa družba. -Prav kranjska bolnišnica za ginekologijo in porodništvo je dokaz, da za dobro delo niso važni prostori, ampak duh, ki v teh prostorih vlada. - Je zaključil svoje besede profesor dr. Novak.

Zaradi takih uspehov in priznanj smo lahko toliko bolj veseli, da se pripravljajo novi, primernejši prostori, kjer bo bolnišnica lahko še bolj opravičala svoje naloge. S. M.

Nova avtobusna proga

Trnovec - Na Dan republike je bila v vasi Trnovec v Ločniški grapi nad Medvodami pomembnejša slovesnost, ko je prikrat pripeljal v ta kraj avtobus redne proge na relaciji Ljubljana-Medvode-Sora-Trnovec. Popoldne je lepo okrašen avto-

Nova vozniška dovoljenja

Kranj - V nedeljo, 27. novembra je bilo v sejni dvorani Okrajnega ljudskega odbora v Kranju zborovanje, ki sta ga organizirala Društvo šoferjev in avtomehaničkov Slovenije - podružnica Kranj in komisija za prometno varnost ObLO Kranj za vse šoferje in avtomehaničnike.

Predsednik podružnice Vinko Mravlje je pozdravil nekatere goste, ki so se udeležili zborovanja. Več kot 300 poklicnim šoferjem, ki so se udeležili zborovanja, je šef odscka za promet ONZ pri ObLO Kranj, Adolf Stopar, govoril o posameznih zanimivostih našega prometa. Navzočo so tovarišu Stoparju zastavili več vprašanj, na katere jim je dal potrebna pojasnila, nato so predvajali še prometno-vzgojne filme in razdelili vsem policnim šoferjem nova vozniška dovoljenja.

-an

V Senčurju poseben prispevek za gradnjo združnega doma

Na zadnjem zboru volivcev v Senčurju so ljudje precej grajali načrt, kako se je delo na njihovem združnem domu pred leti ustavilo in ne gre naprej. Dom je bil dograjen v surovem stanju že leta 1952 in je še danes tak, čeprav so volivci na svojih zborih večkrat zahtevali, naj bi se gradnja nadaljevala in tudi dajali ustrezne predloge.

To pot so volivci izvolili nov gradbeni odbor. Ta je imel že dve seji. Kot so sicer bili, bodo z gradbenimi deli pričeli prihodnje leto. Sredstva bodo najprej poiskali pri samih prebivalcih. Zmenili so se,

naj bi zbor volivcev odobril določeno odstotek za kmetovalce na njihovo davčno osnovo, za zaposlene delavce pa na njihove prejemke v podjetju. Predlog bodo dali v pretes in odobritev prvemu zboru volivcev. Na določeno pomoč pa računajo tudi pri občini. Tako bi v dveh ali najkasneje v treh letih končali to veliko stavbo, ki jim bo močno koristila.

ODBOR SZDL SO POMLADILI BRITOF

Pred Dnevom republike je imela osnovna organizacija SZDL Britof svoj redni letni občni zbor. Po izbrnem poročilu predsednika organizacije, Mirka Kerštajna, se je razvila živahna razprava. V njej so govorili o komunalnih in drugih problemih vasi, tako n. pr. o gradnji kanalizacije, o gradnji prostorov za družbene in politične organizacije in klubskih prostorov, ki bi jih lahko zgradili pri že obstoječem gasilskem domu in za katere imajo že nekaj finančnih sredstev. Tu naj bi zgradili tudi javno kopalnico. Posebej so se dotaknili dela mladinske organizacije, TVD Partizan, Rdečega križa in gasilskega društva. Sklenili so, da je treba dati mladini več mesta v SZDL. Izvolili so nov devetčlanski odbor, v katerem so predvsem mladinci, med njimi kar pet članic. -an

OTROŠKO IGRISČE IN PRIPRAVE ZA NOVOLETNO JELKO

Prejšnji teden so se na Trati zbrali starši, ki pošiljajo svoje malčke v vrtec. Pogovorili so se o nekaterih problemih dela in življenja v varstveno vzgojni ustanovi v Skofji Loki. Upravnica je poudarila, da so sedanji prostori te ustanove premajhni in da bo treba ta problem kmalu rešiti. - Prav tako vrtec močno pogošča tudi otroško igrišče. Še letos nameravajo začeti z urejevanjem prostorov pred vrtecem, kjer naj bi bilo igrišče. Govorili so tudi o pripravah za Novoletno jelko in še o nekaterih drugih nalogah. - Razgovor vzgojiteljskega osebja s starši je bil zelo koristen in bi bilo dobro, če bi se še večkrat ponovl-

Za občinski praznik Bohinjcev Razstava NOB

Bohinjci se že dlje skrbno pripravljajo na letošnje praznovanje svojega občinskega praznika, ki bo prihodnje dni. Prireditve v počastitev tega zgodovinskega dogodka pa se bodo letos vrstile skoraj ves december. Med njimi bo vsekakor velikega pomena razstava, ki jo pripravlja občinski odbor Zveze borcev in katere otvoritev bo prihodnjo nedeljo, 11. decembra.

Preživeli bohinjski borci želijo na razstavi prikazati vse večje in manjše dogodke, ki so se dogodili med narodnosvobodilno borbo na območju sedanje komune Bohinj. Uspelo jim je s pomočjo kranj-

skega Muzeja NOB in Jeseniškega muzeja, zbrati precej dragocenega gradiva, s katerim bodo izpopolnili svoje dokumente, vendar pa si želijo, da bi občinskemu zboru ZB za dneve razstave posodili dragocene fotografije in druge dokumente tudi vsi preživeli borci jeseniško-bohinjskega odreda, ki se je med NOB največ zadrževal na območju bohinjske komune. - In če bo občinskemu odboru ZB zamisljeni načrt povsem uspel, smo res lahko prepričani, da bo razstava, ki bo v prostorih LIP - Tomaž Godec - doselej morda ena najlepših prireditvev v spomin na zgodovinski dan vseh Bohinjcev.

Kako smo praznovali

Svečane proslave po vsej Gorenjski

Naš največji praznik - 29. november je imel letos še poseben pomen, saj smo praznovali že 15. obletnico rojstva naše republike in se ob tem spominjali 15 let naporov za obnovo in izgradnjo nove domovine. Po vseh krajih Gorenjske so bile v prazničnih dneh svečane proslave, na katerih so se prebivalci, skupaj z govornikom, ponovno povrnila na težka leta revolucije in na naporno, a uspešno pot povojne izgradnje. Vse proslave so bile organizirane v isti namen, vsem je prisostvovalo veliko ljudi, vseeno je bila vsaka zase nekaj posebnega in je popolnoma samostojen in svojski prispevek k dostojnemu praznovanju za nas tako važnega datuma. Omenimo naj le nekatere od teh proslav.

V Podnartu je bila v soboto popoldne v počastitev krajevnega praznika in 29. novembra slavnostna seja krajevnega odb. ra. Po seji so imeli pred spomenikom padlih borcev na Ovišah žalno komemoracijo. Pevski zbor Enotnost iz Kranja je pred spomenikom, na katerem je z zlatimi črkami vpisanih 37 imen padlih borcev, zapel nekaj pesmi. Po komemoraciji so imeli v Kulturnem domu v Podnartu svečano proslavo po kateri so bili nagradjeni najboljši šahisti in strelci, ki so v tednu krajevnega praznika osvojili prvo mesto.

Na Bledu so imeli proslavo v soboto zvečer. Na njej je govoril sekretar Občinskega komiteja Albin Jensterle. Program pa so lepo izvedli recitatorji in moški pevski zbor, ki je zapel več partizanskih pesmi.

Na radovljanski proslavi je o pomenu praznovanja 29. novembra govoril sekretar komiteja Franc Jere. Po govoru je dramska skupina KUD Tomaž Linhart uspešno uprizorila dramsko delo Kurent. Med posameznimi dejanji je radovljanski okekt zapel nekaj pesmi.

Tudi v Skofji Loki je bila proslava v soboto zvečer. Na njej so sodelovali dijaki gimnazije, Glasbene šole in učenci osnovnih šol, člani Svobod in moški pevski zbor iz Virmas. Krajevne proslave pa so bile tudi v Godešiču, Poljanah, Gorenji vasi, Trebiji in Sovodnju.

Ob istem času je bila tudi proslava v Zeleznikih, za katero so pripravili pester program učenci osnovne šole, uvodni govor pa je imel sekretar ZK Ciril Jelovšek.

Na Jesenicah so v počastitev Dneva republike v Čufarjevem gledališču uprizorili ameriško dramo Globoko so korenine. Ta uprizoritev je bila v vsakem pogledu izredno kvalitetna. Pred predstavo, s katero so jeseniški gledališčniki res navdušili številne obiskovalce, je predsednik ObLO Jesenice France Treven izročil odlikovanje predsednika republike najzaslužnejšim železarjem in občanom, nakar je spregovoril o važnosti praznovanja. Proslava je bila svojevrsna, vendar zelo kvalitetna. Vse jeseniške šole so imele v soboto interne šolske proslave. Gimnazija, tehnična srednja šola in metalurška šola so imele skup-

no zelo kvalitetno proslavo v Čufarjevem gledališču. Tedaj je prvič nastopil 100-članski gimnazijski pevski zbor, ki mnogo obeta.

V Senčurju je bila proslava na sam predvečer 29. novembra. Program zanjo sta pripravili dramska in pevska sekcija Svobode, skupaj z osnovno šolo Senčur. Na tej proslavi je prvič nastopil pevski okekt, ki je žel veliko priznanja.

Tudi Zabnica je ob praznovanju 29. novembra stopila v vrsto tistih, ki so rojstvo nove Jugosla-

vije svečano praznovali. Skozi vse dni praznovanja se je vrstil kulturni in družabni program. Osrednja proslava - svečana akademija je bila v soboto zvečer v Zdržnem domu. Zelo pester in obširen program je pripravila osnovna šola. V nedeljo zvečer so na žabjškem odru v Zdržnem domu igralci KUD Jože Papler iz Besnice uprizorili dramo Sveti plamen. Dvorana je bila premajhna, da bi mogla sprejeti vse, ki so si želeli ogledati to igro.

Poleg tega, da so Svobode na posameznih terenih Kranja in v bližnji okolici priredile svoje proslave, na katerih so sodelovali njihovi člani in učenci osnovnih šol, je bila v Kranju v počastitev Dneva republike še svečana akademija, na kateri so uspešno sodelovali pevci ljubljanske Opere, recitator Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane in orkester kranjske glasbene šole.

Tudi v Zeleznikih so pokazali human odnos do sočloveka

25. in 26. novembra se je mudila v Zeleznikih ekipa Zavoda za transfuzijo krvi LRS. Udeležba je bila zadovoljliva, saj je imela ekipa polne roke dela dva dni. Od 397 prostovoljnih krvodajalcev jih je bilo 62 zaradi slabega zdravja odklonjenih.

Pred tem je bila krvodajalska akcija v Poljanski dolini, kjer je bila udeležba zelo zadovoljliva. Zato je bilo pričakovati, da bo ta humana akcija tudi v Zeleznikih in bližnji okolici doživela uspeh.

Upi Zelezničanov niso razočarali. Ekipa je delovala v osnovni šoli v Zeleznikih od zgodnjega ju-

tra do poznega popoldneva. 355 zdravih krvodajalcev je darovalo okrog 105 litrov krvi.

Krvodajalska akcija v Zeleznikih je bila samo del velike akcije, ki bo zajela vso Gorenjsko. Predvideva se, da se bo tej masovni akciji odzvalo okrog 5000 ljudi.

Krvodajalcem smo zastavili nekaj vprašanj, zakaj so se odločili za odvzem krvi.

»Pri zadnjem porodu sem dobila transfuzijo krvi.« je dejala mati

dveh otrok. »Ta kri mi je rešila življenje. Takrat sem se šele zaživela velikega pomena krvodajalske akcije. Sedaj sem že dvakrat dala kri.«

Starejši delavec je dejal, da čuti, da je dolžan pomagati človeku v nesreči. »Ne vem,« je pristavil, »kaj se še meni lahko zgodi.«

Mnenje uslužbenca pa je, da bi se moral vsak zdrav človek odzvati humanemu dejanju, ker lahko 3 del krvi reši življenje sočloveku.

Med otvoritvijo otroškega zavetišča na Ravnah pri Trziču

Novo otroško zavetišče v Ravnah pri Trziču

Za praznik republike so v delavskem naselju na Ravnah pri Trziču odprli otroško zavetišče »Tončke Mokorelove«. Tu bo imelo sedaj prostor 25 predšolskih otrok, sčasoma pa se bo zmogljivost zavetišča še povečala. Da je to naselje res potrebovalo tovrstno ustanovo, nam povedo številke, da je od 1100 prebivalcev Raven kar 396 otrok.

Ob tej priliki so odprli tudi klubsko sobo, kjer bodo prebivalci lahko prebrali dnevno časopisje in revije ter imeli razne seje in sestanke.

Največ zaslug, da so lahko odprli in izročili svojemu namenu te prostore, ima Bombažna predilnica in tkalnica Trzič, Tovarna finnega pohištva, Lesnoindustrijsko

podjetje Trzič in Občinski ljudski odbor. Nerazumljivo pa je, zakaj ostala tržiška podjetja niso pokazala pravega razumevanja.

Prostore je predal svojemu namenu predsednik Občinskega ljudskega odbora tov. Lovro Cerar. Ob tej priliki je govoril o delu Stanovanjske skupnosti Ravnne tudi njen predsednik tov. Milan Koprivnik.

Dva človeka dva kolektiva

Dve najvišji odlikovanji (Red dela II. stopnje), ki sta bili med 158 odlikovanj v našem okraju podeljeni ob Dnevu republike, sta prejela tovariša: Dušan Horjak, direktor tovarne Tiskanina v Kranju ter Franc Braniselj, direktor Gorenjske predilnice v Skofji Loki. Obiskali smo ju in se pogovorili z njima o nekaterih najaktualnejših problemih v obeh podjetjih.

DUŠAN HORJAK

DELAVCI VSE DOBRO RAZUMEJO

Ceprav tekstilni strokovnjak, je Dušan Horjak šele pred dvema letoma in pol znova prišel med tekstilce v tovarno Tiskanina v Kranju. Takrat je bil tamkajšnji »direktorski stolček« zelo boječ. Na trgu je bilo mnogo težav s proizvodnjo izdelkov, kolektiv je »sodeloval malone najnižjih prejemkih in po največji fluktuaciji med kranjskimi podjetji.

»Najbolj sem pomisljal, če bom uspel, da omogočim temu kolektivu, da se dvigne med specializiranimi tovarnami tiskanega blaga na vodeče mesto z najbogatejšo izbiro različnih vrst blaga najboljših kvalitete. Vse drugo se že ob tem reši.« Tako je povedal tovariš Horjak o njegovih mislih, ki je prihajal v ta kolektiv. Ta naloga je že delno izpolnjena, vendar še ne povsem.

Potem je pripovedoval še o samoupravnih organih, o rekonstrukcijah in podobno.

»Pride morda kdaj do trenutnih razlik v stališčih med upravo podjetja in samoupravnimi organi? Razlike namreč, da eni bolj zagovarjajo investicije za rekonstrukcijo in stroje, drugi pa se bolj na-

gibajo k vlaganjem za stanovanja in za večje prejemke?»

»Delavci zelo dobro razumejo prve in druge potrebe,« je odgovoril tovariš Horjak. »Samo raztolmačiti je treba. Prav tako se oni zavzemajo za stroje, za mehanizacijo in rekonstrukcijo podjetja, ker vedo, da je v tem zagotovilo olgoročnejšega napredka, zagotovilo za večjo produktivnost in skladno s tem tudi za večje osebne oboke in izboljšanje življenjskih razmer. Če se kolektivu pravilno tolmači razne težave in probleme podjetja, če se jih seznanja s stanjem ožje in širše skupnosti potem,« kot je dejal, »ne more priti do nasprotnih stališč med upravo podjetja in samoupravnimi organi, ker je to isti kolektiv z istimi kupnimi interesi.

»KRIVA VERA« NA TRATI

Tudi kolektiv Gorenjske predilnice na Trati pri Skofji Loki je zadnjih šestih letih, odkar je tam irektor tovariš Franc Braniselj, oživel marsikatero spremembo, ki o globoko odjeknila med delavci. Toda največ govore o semurnem delavniku, ki je malone z zmeraj izjema pri nas. Uvedli so ga na predlog direktorja pred dobrima dvema letoma. Takrat so prenekaletni na Trati in v Loki, pa tudi v Kranju in v Ljubljani dvo-

milij v uspeh tega načina in menili, da je to neka nova, nezakonita »kriva vera«. Predpisi namreč takrat tega sploh niso dovoljevali. Sio je v glavnem za zaposlene žene. Te sedaj delajo intenzivno samo po 7 ur v treh izmenah. Stiri proste ure (od 1 do 5 ure zjutraj) pa izkoristijo za vsakodnevni sistematični pregled strojev in pripravo dela. Čeprav predilke sedaj delajo manj časa, je delovna storilnost znatno narasla, dvignili so se prejemki, vsi so zadovoljni.

Toda v začetku, ko so začeli v kolektivu govoriti o tem skrajšanem urniku, takrat so bili celo v kolektivu proti. Niso verjeli, da bi lahko prav toliko naredili in so zato logično računali tudi na manjše prejemke. Drugo kar jih je motilo je bilo nedeljsko delo. Da bi ženam zagotovili redno prehrano in nočni počitek, so morali urediti

FRANC BRANISELJ

tako, da ima vsak teden določena izmena prosti dan v soboto, v nedeljo dopoldne pa mora na delo. Danes se žene same sebi čudijo zakaj so bile pred leti tako nezaupne do tega predloga.

Ko smo se o tem razgovarjali tudi z direktorjem je povedal, da so prav s takratnim novim načinom dela, ko so dobesedno kršili zakon o osemurnem delavniku in uveljavili načelo nagrajevanja po delovnem učinku in ne po opravljenih urah, kršili tudi plačilni sistem. Zato je tam bilo nagrajevanje po enoti proizvoda dokaj urejeno, ko so po drugih kolektivih začeli o tem šele razpravljati. Prav tako so tam že decentralizirali delavsko upravljanje na obrate. Centralni delavski svet je že junija letos izročil obratnim komisijam (tako iz skromnosti imenujejo te izvoljene organe, dasi imajo značaj obratnih delavskih svetov) notranjo delitev dohodka, sprejemanje in odpuščanje delavcev itd., za kar drugje še pričakujejo navodil in predpisov.

Tako nekako »ilegalno« se v Gorenjski predilnici razvijajo samoupravni organi, se dviga produktivnost in prejemki zaposlenih. Dviga se samozavest delavcev in enotnost kolektiva v celoti. V ozadju pri vsem tem pa je njihov direktor, ki je znal stvari postaviti tako kot je bilo treba. Delavci ga zato tudi spoštujejo in so ga prav za to tudi predlagali za odlikovanje ker vedo, da njihovi uspehi niso samo plod gola dela, temveč v precejšnji meri tudi plod dobrega operativnega vodstva.

Obratni delavski sveti

se bodo lahko uveljavili samo z večjo ekonomsko osnovo in z zavestno pomočjo vseh organizacij v podjetju

V zadnjih letih so se v posameznih večjih podjetjih razvili obratni delavski sveti. Potreba po teh organizacijah se je zlasti pokazala ob decentralizaciji podjetij na manjše ekonomske enote, oziroma ob uveljavljanju novega načina nagrajevanja po enoti proizvoda.

Vloge obratnih delavskih svetov so zelo različne. Ponekod jih delavci že imajo za samoupravni organ, drugod pa so ti obratni delavski sveti le bolj na papirju. Nekaj pa je neizpodbitno: da so namreč obratni delavski sveti že dokazali nove možnosti za vključevanje še večjega krova neposrednih proizvajalcev k odločanju, da se je s tem delavsko samoupravljanje še bolj približalo delavcem. Hkrati pa so se tudi pokazalo, da so ti organi po obratih marsikje našli nove »skrite rezerve« in zelo povečali interes delavcev za boljše gospodarjenje v določenem obratu in v kolektivu kot celoti.

Precejšnja težava v dosedanjem razvoju obratnih delavskih svetov je v tem, da so rasli preveč ločeno v vsakem podjetju in obratu, da niso izmenjavali doseženih izkušenj. Posebnih predpisov o teh organih doslej ni bilo in posamezniki, ki jim morda ni bilo niti pri srcu, da bi se samoupravni organi v resnici uveljavljali, so se zmeraj sklicevali na to, da je pač treba počakati točnejših navodil, da ni zakonskih predpisov itd. Tudi to je ponekod zaviralo hitreje uveljavljanje samoupravnih organov v obratih. Hkrati s tem pa so tudi nekatere politične in družbene organizacije v delovnih kolektivih prepuščale ta razvoj stihiji. Sindikalne organizacije s komunisti na čelu so premalo odločno zahtevale prenašanje določenih pristojnosti na obratne delavske svete.

Taki in podobni so bili zaključki nekaterih diskusij, ki so v komisiji za delavsko samoupravljanje na okrajni konferenci Zveze komunistov pred kratkim razpravljali o teh vprašanjih in tolnačili izkušnje posameznih kolektivov. Večina govornikov je razpravljala prav o problemih obratnih delavskih svetov. O tem so govorili delegati: Boris Perot in Vili Tomat iz Kranja, delegati Crv, Irmovšek in Triler iz Jesenic, delegat Likar iz Skofje Loke, zatem Pepca Jež in

Ivan Celestina iz Kranja, delegat Benedičič iz Tržiča in drugi.

V jesenski železarni, kot je bilo razumeti v razpravi, imajo več izkušenj z obratnimi delavskimi sveti. Najprej so tam izvolili 24 obratnih delavskih svetov. Pred 4 leti so te obratne delavske svete reorganizirali v grupe delavske svete, ki jih je bilo 11. Toda tudi grupe obratnih delavskih svetov, kakor prej obratni, so samo životali in so jih zato opustili. Posebna komisija, ki je raziskovala vzroke neuspeha obratnih in grupnih delavskih svetov, je predlagala, naj bi znova izvolili take organe, toda s širšo proizvodno osnovo. Tako so predlaskim znova izvolili 4 obratne delavske svete. Ponavljala se je skoraj ista slabost — brez ekonomske osnove niso bili zanimivi. Letos so vsakemu od teh svetov izročili po 4 milijone dinarjev za male investicije. Večina teh svetov je ob vsestranskem sodelovanju delavcev ta sredstva zelo ekonomično potrošila. Toda niti sedanja oblika ne ustreza več. Delitev sredstev vsem enako v obliki »poklonov« ni stimulacija za prizadevanje. Za nadaljnji razvoj teh samoupravnih organov se tam kaže nujna potreba, da najdejo svobodnejše in vzpodbudnejše organizacijske oblike in večjo ekonomsko osnovo. O tem je govoril zlasti delegat Zdravko Crv; Ciril Triler, prav tako iz Železarne Jesenice, pa je predlagal, naj bi razen sedanjih pristojnosti, ki jih že imajo ti organi, osnovali pri teh obratnih delavskih svetih tudi razne komisije kot na primer: disciplinsko in tarifno komisijo, komisijo, ki bi se bavila z obratnimi sredstvi in podobno, kar naj bi zajelo še večji krog delavcev v samoupravne organe in hkrati utrjevalo pristojnost teh svetov po obratih. Hkrati pa naj bi ti obratni delavski sveti dobili besedo o delitvi dohodka in gospodarjenju sploh.

Splošna misel je bila, da so vse to šele prve izkušnje in da je treba obratnim delavskim svetom prepuščati vse večjo ekonomsko osnovo. Sindikalne organizacije, zlasti pa komunisti, bi morali odklanjati vsake tehniške tendence in ovire za svobodni in življenjski razvoj organov delavskega samoupravljanja sploh.

-I. c.

Nova odgovornost komun

Novi sprejeti zakon o organizaciji PTT je porok za hitrejšo in uspešnejše delovanje te panoge našega gospodarstva.

Pred kratkim je bil sprejet zakon o organizaciji jugoslovanskih pošt, telegrafov in telefonov. Ker ta zakon nedvomno nalaga večje pristojnosti tudi okrajem in komunam, je prav, da o njem spregovorimo nekaj besed tudi v našem listu.

Kakor je znano, je bil sedanji ustroj PTT strogo centralističen. To pa se je v več primerih izkazalo kot negativno. Prav zaradi tega določa zakon decentralizacijo

in prenos pristojnosti na republiko in komune. Istočasno pa se bo prenesla na komune odnosno lokalne organe tudi naloga za pospeševanje te dejavnosti. Komune in republike bodo v bodoče gledale na PTT promet kot na svojo organizacijo in ne več kot na zvezno ustanovo. Odslej bodo lokalni organi zadolženi za nadaljnji razvoj, krepitev in modernizacijo omenjene dejavnosti.

Prav zaradi omenjene pristojno-

sti so pogoji za nadaljnji razvoj PTT službe zelo ugodni. Ze letos smo pričeli z nekaterimi portembnimi nalogami. V okviru zelo ugodnih pogojev smo dobili za 33 milijard deviznih dinarjev kredita za izvajanje že postavljenih programov. Iz teh sredstev gradimo magistralne linije, avtomatske medmestne centrale in ostale telefonske naprave.

Poglejmo se, kaj predvideva perspektivni plan za PTT. Dokončanje že začetih del in redno obratovanje dosedanjih zmogljivosti je glavna naloga bodočega perspektivnega plana. Nič manj pa ni pomembna zgraditev 15 medmestnih tranzitnih telefonskih central. Ta graditev naj bi zagotovila pomembno povečanje telefonskih zmogljivosti.

Verjetno se bodo komu zdeli te planirane gradnje preobsežne in plani preveč optimistično postavljeni. Toda, če hočemo, da se bo naša PTT služba po tehniški in delu približala PTT službi v tujini, s katero se iz dneva v dan srečuje, je nujno, da zahteva planirana investicija znatna vlaganja. Ob upoštevanju sedanjih razmer so investicijski krediti razumljivi in upravičeni.

ZADRUŽNIKI V VOKLEM

Ze več kot mesec dni se v Voklem precej govori o združitvi njihove kmetijske zadruge z zadrugo v Senčurju. Komentarji so zelo različni. Nekateri menijo, da to ne bo dobro in zaskrbljeno vprašujejo, kje naj bi bil potem sedež in podobno. Drugi, zlasti navadni kmetje, pa mislijo, da bo potem moč bolje razporejati mehanizacijo, da bo manj upravnih stroškov in da se bo močnejša zadruga lahko bolj posvetila proizvodnji. Sedaj je tam dobro urejeno pridelovanje semenskega krompirja in mleka.

GOSPODARSKE VEŠTI

Osebna potrošnja v prvih devetih mesecih letošnjega leta
Po podatkih, s katerimi razpolagamo, so bila vsa razpoložljiva sredstva prebivalstva skupaj s potrošniškimi krediti za okoli 18 odstotkov višja kot v istem obdobju lani. Tudi dohodki prebivalstva, primerjani z istim obdobjem, so se povečali za 18 odstotkov, dohodki na podlagi pokojninskih in drugih socialnih dajatev za okoli 16 odstotkov, osebni prejemki delavcev v gospodarskih organizacijah, ki se štejejo kot materialni stroški, pa za 42 odstotkov. Vsa razpoložljiva sredstva prebivalcev iz razmerij z družbenim sektorjem so znašala v devetmesečnem razdobju okoli 942 milijard nasproti 800 milijardam lani.

Osnovan bo muzej denarnih zavodov LRS

Ze v letu 1945 je bila izražena pri takratnem SNOS želja, da bi osnovali občasno razstavo zgodovinskega gradiva Denarnega zavoda Slovenije. Ta težnja se je pozneje še večkrat pojavila, dokler ni bil konec leta 1959 s strani Centrale Narodne banke v Ljubljani imenovan Pripravljalni odbor za ustanovitev bančnega muzeja. Odbor je pričel z delom že januarja 1960. — Tako lahko upamo, da bomo Slovenci v kratkem dobili stalno razstavo o razvoju bančništva in hranilništva na Slovenskem.

Dve leti pristanišča v Kopru
Prve dni decembra letos slavi koprsko pristanišče dvoletnico svojega obstoja. Pred dvema letoma je bil namreč izročen prometu prvi privez za ladje dolge in velike obalne pločve. Obstoj koprškega pristanišča nam opravičujejo naslednje številke: v prvih desetih mesecih leta 1959 je znašal skupni promet pristanišča 52.847 ton, medtem, ko je v istem obdobju letos znašal 121.742 ton (indeks porasta 230 odstotkov). Dvoletni razvoj pristanišča pa je označen tudi z ustanovitvijo številnih spedijskih, transportnih in agencijskih podjetij v Kopru.

... IN V TUJINI

Na Poljskem so odkrila velika nahajališča bakrene rude. Poljski geološki inštitut za metalurgijo je odkril v Spodnji Sleziji izredno bogata nahajališča bakrene rude. Priprave za izkoriščanje so že v polnem teku, vendar bo izkoriščanje možno šele čez nekaj let. Ko bo rudnik deloval s polno zmogljivostjo, bo Poljska postala od uvoznika izvoznik bakra.

V zahodnih državah je zadnja leta vse večja poraba aluminija. Potrošnja le-tega je dosegla v letošnjem tretjem kvartalu približno 163.000 ton, kar je za 10 odstotkov več kot v istem obdobju lani.

Slavje v „Triglavu“

Hiter napredek proizvodnje
Novi načrti

Skupno s praznovanjem Dneva republike so preteklo soboto v tovarni pil „Triglav« v Tržiču slovesno proslavili tudi desetletnico prvega delavskega sveta. Takrat je bilo v kolektivu le 12 delavcev. Tudi prostori niso bili primerni za delo. Odločili so se za novo gradnjo. Ze leta 1954 so se preselili v nove tovarniške prostore in od tedaj dalje je proizvodnja zelo hitro narasla.

Leta 1951 so izdelali 206.000 raznih pil v vrednosti 50 milijonov dinarjev, letos pa je njihova proizvodnja narasla že na 665.000 pil

v vrednosti 98.715 milijonov dinarjev. Poleg pil nameravajo začeti izdelovati tudi žage za železo, po katerih je veliko povpraševanje.

ZGRADILI SO NOV MOST

Sora — Pred prazniki so izročili prometu nov železobetonski most čez potok Loenicu v Ločniški grapi nad vasjo Soro. Most je bil do sedaj lesen in izrabljen. Sedaj je cesta sposobna tudi za težji avtobusni in tovarni promet. Most je zgradilo Komunalno podjetje iz Medvod.

Rahel jesenski dež sili do kosti. Stojimo pred zaprtimi vrati male trgovinice v Lušah (Selška dolina). »Prosim, prosim! Kar notri!« se oglasi izza okna. Trenutek nato stojimo ob pulitu v trgovini in pogovor steče o tem in onem.

»Ste prišli zaradi tovarne? Ljudje dosti govorijo o tem in težko čakajo, še zlasti žene. «Vsak dan jih je več. Prihajajo in sprašujejo, če se lahko že vpišejo,« je zvedavo začela pogovor prodajalka. Potem so svoje k razgovoru dodali ostali; pogovor je stekel o vremenu, o šoli, o prodaji krompirja, pač o vsem kar tare ljudi tod okoli.

Dolina proti Lušam in Lenartu, ki se iz Selške odcepi proti Praprotnem, je dokaj zapuščena —

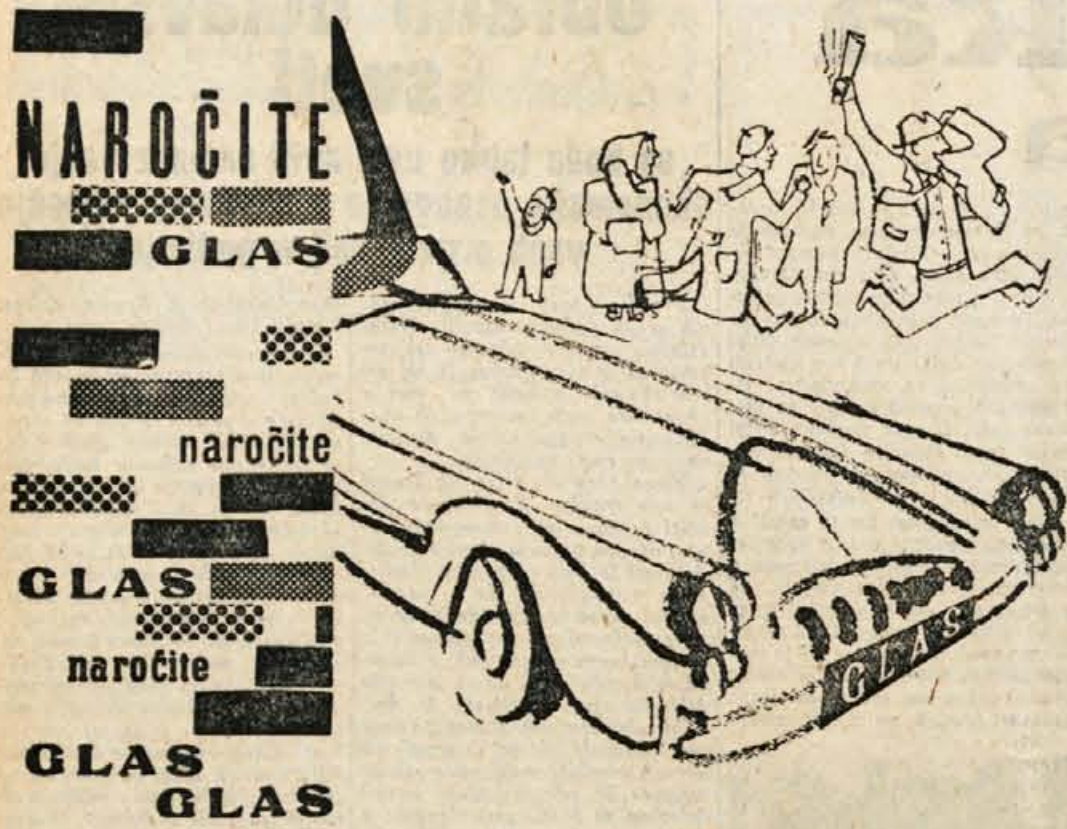
skoraj taka kot pred vojno. Vsaj tako trdijo ljudje. Prebivalci morajo peš ali pa s kolesi pet pa tudi več kilometrov do Praprotnega. Vsaj trideset jih je iz te doline, ki se vozijo s kolesi vsak dan na delo v LIP ali Cevljarско podjetje na Češnjici, nekateri pa tudi v tovarno NIKO v Železniki; najmanj petdeset, večidel žena pa bi se rado še zaposlilo. No, pa je pred kratkim po dolini zašumelo, da kanijo v teh krajih postaviti tovarno. Vest je bila nekje resnična, želje mnogih pa so ji pridle svoje.

Potem so prišli gospodarstveniki in se ob ogledu kraja in prostorov niso nič kaj navdušili; ne zaradi interesov industrije, marveč zaradi koristi prebivalcev

samih. Prevoz surovin in izdelkov v dolino in iz nje bi zaposlenim odvzel dokajšen del njihovega zaslužka. Bil so mnenja, da je treba iskati tako dejavnost, ki bo v končnem izdelku vsebovala čim manj surovin in čim več vložnega dela. Kljub dobri volji rešitev niso našli, ni lahka stvar odločiti o takih stvareh — to še posebej zato, ker bi vsaka naglica in nepremišljenost bila v škodo ljudem; saj končno ne gre za trenutno rešitev, ampak za perspektivo ljudi te doline.

Ko smo odhajali, smo srečali pred trgovino majhno deklico. Nekje od Lenarta je doma. Povedala nam je, da hodi v šesti razred — toda v Loko. Ob petih zjutraj mora zdoma. Uro hoda do avtobusa in prav toliko na-

zaj. To ni malo... Povedala nam je, da jih je še dvanajst, s katerimi se vozi v Skofjo Loko, 10 pa jih iz te doline mora v Šolo v Bukovščico. V dolini na Lenartu je samo nižje razredna šola. Potem je prišla še neka žena in dejala, da naj napišemo tudi to, ko že ravno pišemo o teh krajih, da tu ni kruha, mesa... Včasih prinese meso ali kruh mlekar iz Železnikov. Težko je to po teh osamljenih krajih... Drugod, bliže industriji se vse to kar mi iz dneva v dan doživljamo hitreje spreminja in raste. Prav zato pa v njihovi dolini plaho, a čisto sprašujejo, kako je s tistimi delovnimi mesti in če se že lahko vpišejo — tja... v tovarno... čeprav teh mest še sploh ni.

NAROČITE GLAS GLAS GLAS GLAS

VELIKO ZREBANJE - POSEBNE NAGRADE ZA ZBIRALCE NOVIH NAROČNIKOV - NAROČNIKI SO NEZGODNO ZAVAROVANI

MALI OGLASI

PRODAM Prodajam nov moped Colibri... Po nizki ceni prodam rabljeno spalnico... Prodajam 500 kg drobnega krompirja...

Prodajam plemenskega vola in kravo... Prodajam lepo kravo z drugim teletom... Prodajam dobro ohranjen športni voziček...

Trgovsko podjetje "UNIVERZAL" JESENICE sprejme: 1. TRGOVSKEGA POMOČNIKA železninske stroke 2. DELAVCA za pomožna dela v trgovini in 3. VEČ DELAVCEV za prekladanje kuriva in gradbenega materiala.

Razpisna komisija pri UO Zveznega centra za Instruktorje tekstilne stroke v Kranju razpisuje na podlagi 33. člena pravil Centra naslednji: RAZPIS PROSTEGA DELOVNEGA MESTA programerja (glavnega inструкторja)

OBVESTILO Vse cenjene odjemalce obveščamo, da bomo vršili letno inventuro v naslednjem času: V KRANJU - glavno skladišče: od 1. do 15. decembra; skladišče tehničnega blaga: od 1. do 10. decembra; trgovina na drobno: od 26. do 31. decembra.

Almira - alpska modna industrija Radovljica vzame v najem takoj garažo za tovorni avto V poštov pridejo garažni prostori iz območja Radovljice, Lesc, Bleda - bližnje okolice.

KUPIM Kupim majhno hišo v okolici Kranja. Cena približno 600.000 din. Naslov v ogl. oddelku 4523 Kupim stanovanjsko hišo v vrednosti do enega milijona. Naslov v oglasnem oddelku podružnice Jesenice 4541

OSTALO Komur je stanovanje v bloku v Kranju predrago ter bi ga rad zamenjal za enosobnega kompletnega v predmestju Kranja. Naj odga ponudbo v oglasni oddelku pod "Zamenjava" 4454

Delavec gre po službi pomagat na kmetijo za hrano in stanovanje. Poizve se v Centralnem skladišču "Projekt", Kranj 4524

50.000 din nagrade nudim tistemu, ki mi preskrbi enosobno stanovanje v Kranju ali v okolici. Naslov v oglasnem oddelku 4525

Večjo vsoto denarja sem izgubil v trgovini Planika. Poštenega najditelja prosim, naj ga proti nagradi vrne na naslov: Bider Jakob, Vodice 89 4526

Prekleujem neresnične besede, izrečene napram K. I. - S. M. 4527 AMD Šenčur obvešča vse šoferje amaterje in traktoriste, da bomo menjavali vozniška dovoljenja za zamudnike od 7. do 23. decembra 1960 vsako sredo od 16. do 17. ure v klubski sobi združnega doma v Šenčurju. Prav tako bomo v istem času vračali zamenjana dovoljenja. Po tem roku se voznških dovoljenj za šoferje amaterje in traktoriste ne bo več menjavalo 4528

Iščem gospodinjstvo pomočnico k družini zdravnika. Zaželeno nekaj znanja v kuhinji, veselje do otroka in poštenost. Plača dobra. Nastop službe takoj. Ponudbe oddati na naslov dr. Jože Kerštein, Ul. 1. junija 34-II, Trbovlje 4534

Mlad fant želi spoznati dekle do 19 let starosti. Slika zaželjena. Ponudbe oddati pod "Iskrena ljubezen" v oglasni oddelku Kranj ali podružnico Jesenice 4543

Obiščite turistično točko - vas Ljubno. Okrepčilo in razvedrilo vam nudi gostilna Ambrožič. Možnost gledanja televizijskih programov. Za večjo udeležbo, prosim, javiti naprej. Vabljeni 4545

Iščem inštruktorja francoščine za višjo gimnazijo. Naslov v oglasnem oddelku 4546

Opremljeno sobo nudim izobraženeu srednjih let. Ponudbe oddati v oglasni oddelku pod "Kranj" 4547

Vzamem žensko na stanovanje in hrano. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku 4548

Prešernovo gledališče Kranj: dne 4. decembra ob 10. uri URA PRAVLJIC, ob 16. uri pa J. B. Priestley: INŠPEKTOR NA OBISKU - izven.

Gledališče "Tone Cufar", Jesenice: dne 3. decembra gostovanje kulturne skupine iz slovenske Koroške, 4. decembra ob 19.30 uri GLOBOKO SO KORENINE.

KINO Jesenice "RADIO": 3. in 4. decembra nemški film TRIJE IZ VARIETEJA

Jesenice "PLAVŽ": 3. in 4. decembra amer. barvni film OSAMLJENI MASCEVALEC

Kropa: 3. decembra jugoslovanski film SLAB DENAR, predstava ob 20. uri, 4. decembra italijanski film SIROMASNI IN LEPI, I. del, predstavi ob 15. in 19.30

Radovljica: 3. decembra ameriški barvni cin. film RISARKA MODELOV, predstava ob 20. uri, 4. decembra isti film ob 16. in 20. uri, argent. glasbeni film TANGO LJUBEZNI, predstava ob 18. uri, 4. decembra ameriški dokumentarni film PUSCAVA ŽIVI ob 10. uri, matineja

Kranj "STORŽIC": 3. decembra ameriški barvni film BERNARDINE, predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri, matineja istega filma ob 10. uri, premiera francoskega kriminalnega filma TATTOVI DRAGULJEV, predstava ob 23. uri, 4. decembra ameriški barvni film DIRKA ZA SONCEM ob 10. uri, francoski kriminalni film TATTOVI DRAGULJEV ob 13. uri, ameriški

barvni film BERNARDINE ob 15., 17., 19. in 21. uri Primskovo "TRIGLAV": 3. decembra ameriški barvni film DIRKA ZA SONCEM, ob 19. uri, 4. decembra francoski kriminalni film TATTOVI DRAGULJEV ob 15.30, 17.30 in 19.30

Stražisce "SVOBODA": 3. decembra premiera ameriškega filma NEKATERI SO ZA VROČE ob 17.40 in 20. uri, 4. decembra isti film ob 15., 17.20, 19.30

Naklo: 3. decembra jugoslovanski cin. film X-25 JAVLJA ob 19. uri, 4. decembra isti film ob 17. uri, ameriški barvni film NEKATERI SO ZA VROČE ob 15. in 19. uri

Cerklje "KRVAVEC": 4. decembra jugoslovanski barvni film LA TOUR, PAZI SE ob 16. in 19. uri

Škofja Loka: 3. decembra zahtodnonemški film TI SI MOJA PESEM ob 20. uri, 4. decembra pa ob 17. in 20. uri isti film

Duplica: 3. decembra italijanski barvni film VOJNA IN MIR - I. del ob 19. uri, 4. decembra isti film ob 15., 17. in 19. uri

TRAŽNI PREGLED V KRANJU Fižol 90 do 100 din, mleko 35 din, ajdova moka 80 din, koruzni zdrob 40 din, ješprenj 80 do 130 din, kaša 100 do 120 din, krma za kokoši 40 din, koruza 40 din, proso 50 din, oves 25 do 30 din, krhlji 70 din, orehi 140 din za liter, sir, skuta 120 do 140 din, korenček 35 do 40 din, surovo maslo 600 din, kuhano maslo 700 din, čebula 45 do 50 din, krompir 15 do 16 din, sladko zelje 18 do 22 din, ohrovt 30 din, solata

F. V., Bled VPRAŠANJE - V delovno razmerje ste vzeli gospodinjstvo pomočnico, zanima vas, ali je potrebno pri sklenitvi delovnega razmerja vnesti v plačo tudi hrano in stanovanje.

ODGOVOR - V skladu z 19. čl. Zakona o delovnih razmerjih gospodinjstkih pomočnic in postrežnic (Uradni list LRS, št. 38/59) se plača gospodinjstkih pomočnic določiti v delovni pogodbi, v kolikor so tudi prejemki v naravi (hrana, stanovanje itd.) se določijo v pogodbi tudi vrednost prejemkov v naravi.

F. J. Kranj VPRAŠANJE - Zaradi družine ne morete delati poln delovni čas in ste se zaposlili 4 ure dnevno. Zanima vas ali se vam ta čas šteje v pokojnino.

ODGOVOR - V skladu s 86. členom Zakona o pokojninskem zavarovanju (Ur. list FLRJ, št. 51/57) se zavarovaneu, ki ne delajo poln redni delovni čas, vendar delajo vsaj polovico predpisane delovnega časa, šteje ta čas v delovno dobo polovično, če jim je taka zaposlitev edini ali glavni poklic.

K. O. Radovljica VPRAŠANJE - Zanima vas ali kot sin lahko uveljavljate nujni delež in koliko znaša.

ODGOVOR - V skladu z 31. členom Zakona o dedovanju (Ur. list FLRJ, št. 20/55) imajo nujni dediči pravico do dela zapuščine, s katerim zapustnik ne more razpolagati. Nujni delež znaša polovico dela zapuščine, ki bi pripadal po zakonitem dednem pravu.

Z. V. Tržič VPRAŠANJE - Zanima vas ali ste upravičeni do otroškega dodatka za sina, če vam je prenehalo delovno razmerje brez krivde.

ODGOVOR - V skladu z 11. členom Uredbe o otroških dodatkih (Ur. list FLRJ, št. 36/55) imajo delavci, ki niso začasnoma v delovnem razmerju, pravico do otroškega dodatka za čas, ko uživajo oskrbino.

Z. K. Jesenice VPRAŠANJE - Zanima vas ali je stranka dolžna popraviti škodo, ki jo je povzročila na stavbi.

ODGOVOR - V skladu s 44. členom Zakona o stanovanjskih razmerjih (Ur. list FLRJ, št. 16/59) je nosilec stanovanjske pravice dolžan trpeti stroške za popravila v stanovanju ali drugih delih hiše, ki jih povzročijo po svoji krivdi.

ZAHVALA Ob izgubi naše dobre mame, stare mame in prababice FRANCISKE KNIFIC se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so ji darovali vence, jo spremlili na zadnji poti in z nami sočustvovali, dr. Bajželjnu, ki ji je lajšal bolečine v dolgi in hudi bolezni, gospodu župniku Pavlinu in Trpinovi mami, ki je mnogo ur prebila ob njeni postelji in ji stregla. Besnica, 25. novembra 1960. Zalujoči: Sinkovi, Beznikovi in Kosirnikovi

Advertisement for hats: Vedno in porsod s klobuki Tovarne klobukov "Šešir" Škofja Loka Oglejte si nove jesenske in zimsko modele v trgovinah: Kranj, Jesenice, Tržič, Radovljica, Kranjska gora, Bohinjska Bistrica, Elita Tekstil, Konfekcija, Ljubelj, Manufaktura, Škrlatica, Savica. Prepričate se o kvaliteti in zadovoljnji boste!

160 let

Danes, 3. decembra, se bomo vsi Slovenci spet spomnili dneva, ko se je pred 160 leti rodil človek — poet — ki še vedno živi z nami — dr. France Prešeren. Prešernova pesem, ki je izpovedala bridkosti lastnega življenja in trpko usodo svojega ljudstva, je bila tudi v najhujši stiski tega ljudstva, pa tudi v njegovih najsvetlejših trenutkih, ko se je to ljudstvo borilo in izbojevalo svojo največjo zmago, velikega pomena — današnji pomen njegove pesmi pa je še večji.

Ob letošnji 160-letnici rojstva velikega pesnika ne bomo pisali o njegovi pesniški podobi in poslanstvu, ki ga je opravljala njegova pesem med slovenskim ljudstvom. To delo so dobro opravili pred nami že drugi. To pot se bomo le s hvaležnostjo spominjali človeka, ki je dal svojemu ljudstvu vse — samega sebe.

Vrba, njegov rojstni kraj, bo danes spet ena sama Prešernova poezija, na številnih proslavah v njegov spomin, ki bodo predvsem po šolah, pa bodo spet s ponosom odmevali njegovi verzji:

»ŽIVE NAJ VSI NARODI,
KI HREPENE DOČAKAT DAN,
DA KODER SONCE HODI,
PREPIR IZ SVETA BO PREGNAN...«

V torek se obeta Kranjčanom prijeten kulturni večer — obiskal jih bo spet »Slovenski oktet«

„Slovenski oktet“ spet v Kranju

Na povabilo kranjske Koncertne poslovalnice bo v torek, 6. decembra, ponovno gostoval v Kranju »Slovenski oktet«. Koncert bo ob 20. uri v preurejeni koncertni dvorani Delavskega doma.

»Slovenski oktet« se bo Kranjčanom tokrat predstavil v novi zasedbi. V njem v zadnjem času pojejo trije novi pevci, in sicer: ba-

ritonist Andrej Strukelj ter basista Marjan Stefančič in Dragiša Ognjanovič, medtem ko ostalo petorico lahko uvrščamo med starejše znance: Gašperja Dermoto, Janca Lipuščka, Marija Kogoja, Boža Grošlja in Toneta Kozlevčarja. Gostje bodo na koncertu izvajali spored, s katerim bodo že v prihodnjih dneh koncertirali v

Berlinu, Kopenhagnu in Parizu. Spored pa je sestavljen nadvse pestro, saj obsega dela renesančnih in baročnih mojstrov iz 16. in 17. stoletja, pesmi jugoslovanskih skladateljev ter španske, črnske

in ruske narodne pesmi. — Koncert »Slovenskega okteta«, ki je že doslej koncertiral skoraj na vseh kontinentih, bo vsekakor poseben kulturni užitek za Kranjčane.

P. L.

„Metkine sanje“

Tak naslov bo imel novi kratkometražni film. Kmalu bodo skozi smemalno kamero potekli prvi metri posnetega filmskega traku. — Film bo sneman v barvah, vsebina filma pa je seveda kot naslov — pravljica. Glavno vlogo v tem filmu bo zaigrala naša znana, priljubljena najmlajša filmska igralka Evelina Wohlfelner, katere se še vsi dobro spominjamo iz uspešnih filmov v proizvodnji Triglav filma — Ljubljana »Dolina miru«, »Lotli«, »Dobro morje«, »Mandina« in filma »Tri četrtine sonca«.

Naslovno vlogo pa bo zaigrala naša mlada državna prvakinja na kotalkah Nataša Cajhen. Veliko odkritje režiserja Edvarda Fister-

skega pa je talentirana mladinka Iris Winkler, ki kaže izredne igralske sposobnosti in pa velike obete v filmskem svetu. Razen teh novih obrazov bodo med znanimi filmskimi igralci in igralkami nastopili prvič pred filmsko kamero še Tanja Siegl in Nataša Hacin ter drugi ljubljanski učenci in učenke.

Upajmo, da bo film v celoti uspel in da bodo novi obrabi pred filmsko kamero izpolnili naša pričakovanja. Film bomo gledali na naših filmskih platnih še letos, snemali pa ga bodo v proizvodnji Jadran filma iz Zagreba ali pa ekipe za snemanje filmov LT iz Ljubljane.

I V E R I

● Znana ameriška družba MGM ima v načrtu snemanje filma »Veliki western«. Film bo obravnaval šest slikovitih in značilnih podob osvajanja ameriškega zapada.

● Pravi, da je slavni ameriški filmski ustvarjalec William Wyler plačal nič manj in nič več kot 300.000 dolarjev za dramo Lillian Hellmanove »Otroška ura«.

● V Kairu je pred mesec izšla v arabsčini knjiga pod naslovom: »Nova jugoslovanska literatura«.

● V okviru tedna jugoslovanskega filma so letos spomladaj predvajali na Norveškem številne jugoslovanske filme, med njimi Miss Stone. Ne obračaj se sinko, H-8 in še nekatere druge.

● Pretekli mesec smo praznovali obletnico, odkar je izšla prva številka mladinskega glasila Osvobodilne fronte »Mlada Slovenija« (10. novembra 1942).

● Po daljšem času je izšla »Slavistična revija« časopis za jezik in literarno zgodovino. Obširni zvezek prinaša številne razprave in ocene. Posebno obširna je razprava Dušana Pirjevca o Otonu Zupančiču in Ivanu Cankarju, ki je bistven prispevek naše literarne zgodovine k raziskovanju slovenske moderne.

● Preteklo soboto je izšla jubilejna številka Tovarisha. Ta naš ilustrirani tednik s to svojo številko proslavlja svojo 15-letnico.

● Državna založba Slovenije pripravila za letošnjo sezono številna leposlovna dela, med njimi tudi nadaljevanje Kranjčeve tetralogije »Vse bele so poti«, Matovža Haceta »Partizanske zgodbe«, Ivana Potrča »Onstran zarje«. Namestila pa tudi izdajo antologije sodobne slovenske poezije, ki naj bi jo uredil Kajetan Kovič.

● V azijskih deželah so letos predvajali številne jugoslovanske filme. Tako so v Burmi predvajali 43 umetniških celovečernih in dokumentarnih filmov, v Indoneziji 15, v Japonski 2. V tem letu pa smo prodali številne naše igrane in dokumentarne filme tudi v dežele Latinske Amerike. Največ naših

filmov pa je šlo v Čile — 10 igranih in 15 dokumentarnih. Argentina in Peru pa sta odkupili 24 naših filmov.

● V preteklem študijskem letu je študiralo na jugoslovanskih univerzah 359 tujih študentov, 46 pa jih je bilo na specializaciji. Stevilo študentov letos je neprimerljivo večje, saj študira samo iz Jemena to jesen na jugoslovanskih univerzah 20 mladih ljudi.

● Preteklo leto je izšel v Kanadi prvi zvezek kanadsko-francoske enciklopedije. Enciklopedija izhaja v 550.000 izvodih in bo obsegala 20 zvezkov.

Prešernova družba - vaš prijatelj

Prve knjige Prešernove družbe so že dotiskane, manjka le še »Naše stanovanje« in Koledar 1961. Naročniki, in tudi drugi, torej lahko pričakujejo, da jih bo Prešernova družba že v najkrajšem času razveselila z našimi najcenejšimi in vsebinsko bogatimi knjigami, saj bodo naročniki prejeli omenjene knjige le za 600 dinarjev. Ker pa bo tokratna zbirka Prešernove družbe izšla v več izvodih kot je bilo naročnikov, naj v nekaj besedah zapišemo kratko vsebino sedmih knjig, s katerimi bo lahko še marsikdo za majhen denar izpolnil svojo knjižno polico.

Lidija Seifulina: VIRINEJA — Seifulina je prav gotovo najmočnejša ruska pisateljica iz prevoledne dobe. V povesti Virineja je prikazala silno podobo ruske preproste ženske v času prve svetovne vojne, ki jo v njeni zgubljenoosti izrabljajo moški, dokler se ne zateče k vdovcu Pavlu Suslovu, s katerim gre v revolucijo in se v spoznanju, da prihaja nov svet, žrtvuje življenje in za to revolucijo. — Ceprav se zgodba dogaja med vojno, jo čutimo le iz raznih drobnarij. Slikovito in živo pa je prikazano življenje v vasi Agirovka, mojstrsko so prikazani ruski ljudje in obdobje ruske boljševiške revolucije.

Jack London: ZGODBE S SEVERA IN JUGA — Iz obširne zbirke novel znamenitega ameriškega pisatelja so izbrane naslednje: Hotel je zaneti ogenj, Odisej s severa, Zveza starih mož, Mehikaneec, Pogan, V makalojski rogoznici in Mapukijeva hiša. Za zbirko se je Prešernova družba odločila na prošnjo številnih naročnikov in bralcev. Jack London bralca v teh slikovitih zgodbah popelje v vse kraje svojega pisateljskega zanimanja: od zasnene Aljaske, preko vroče Mehike in romantiko Tihiga oceana.

Clement Richer: TI-KOJO IN NJEGOV MORSKI PES — je za mladino nadvse privlačna pustolovski roman. Zgodba se dogaja pod vročim soncem Karibskega morja. To je zgodba mladega zamorčka Ti-Koja, ki v zabavo turistom skače po novice v morske globine. V morju pa se spoprijatelji z mladim morskim psom, s katerim doživlja velike pustolovščine vse do čudovite rešitve ob vulkanskem izbruhu velikega obsega. Pisatelj tega prezanimivega dela je Francoz Richer, ki je bil rojen 1914 leta na otoku Martiniku. Njegov Ti-Kojo je bil preveden že v mnoge jezike.

Vitko Musek: FILM — je knjiga, nekakšen vodnik bralcem, ki jih bo popeljal v svet filmske umetnosti ter jim preprosto razložil filmsko govorico, postavil na pravo mesto filmske vrednote in jih ločil od plevela filmskega ustvarjanja. »Film« bo seznanil bralce z najvažnejšimi vrstami filmske ustvarjalnosti in posebno z najvišjimi filmskimi dosežki. V knjigi je opisana tudi dosedanja pot in uspeh jugoslovanskega filma.

Filmi, ki jih gledamo

VOHUN X-25 JAVLJA — V teh dneh smo v Kranju gledali novi slovenski film »Vohun x-25 javlja«. Film je eden redkih, od katerih pa vseh uvodnih mislih nisimo pričakovali kaj več kot »zgodbo za večer«. Prav gotovo je film v tej svoji meri, navkljub nekaterim izredno primitivnim rešenim konfliktom (ki so posledica scenarija in ne režije) povsem uspel. V primeri s tujimi filmi podobnega žanra, ki jih pogosto gledamo na naših platnih, je verjetno omenjeni slovenski film celo neke ne nad povprečjem običajnih kriminalnih zgodb. Delu bi lahko očitali, da je s svojim uvodom verjetno začel preširoko, če je imel namen izključno seči po zgodbo vohuna x-25; če pa je režiser hotel s svojim filmom povedati še kaj več, se je to izrodilo.

TI SI MOJA PESEM — Zahodnonemški film režiserja Paula Martina, je v teh dneh na sporedu v Skofji Loki. Ze od nekdanj so veljali nemški filmi, še zlasti revijski, za osladne. Film »Ti si moja pesem«, pa predvsem po zaslugi prikupne muzike in petja

Katarine Valente, ki je v filmu pokazala, da zna tudi dobro zabavati, spada med boljša tovrstna dela nemške kinematografije, ki smo jih imeli priliko videti v zadnjih letih. Če odštejemo številne majhekne neslanosti (ki naj bi bile duhovitosti) je film kar prikupen za sobotno popoldne.

BERNARDINE — Po premieri v »sejmskih dneh« bo ta ameriški film v prihodnjih dneh na sporedu v Kranju. O filmu smo na kratko poročali že tedaj. Film ob zabavni muziki pevca Boona hoče govoriti, vsaj tak občutek imam o neki višji ameriški mladini. Naj samo ponovim tiste svoje misli, govoriti o mladih ljudeh, ki sanjajo o tehnični osvajanju deklet, vrtoglavo dirkajo z motornimi čolni, se vozijo na ljubezenske sestanke z avtomobilom, ter se zaradi nesrečne ljubezni javljajo prostovoljno k vojakom — preveč ceneno! Če je film imel namen zabavati — ni zabaval; če je hotel nekaj več povedati o ameriški mladini — ni povedal. Seveda pa bodo ob dobri muziki mnogi gledalci zadovoljni odhajali iz dvoran.

Naslovna stran Richerjeve knjige »Ti-Kojo in njegov morski pes«

Dr. Anton Polenec: ZIVALSKI SVET (Srečanje s pragozdnimi živalmi) — S to knjigo — Srečanje s živalmi tropskih gozdov — bo bralce dobil samo nadaljevanje živih opisov zivalskega sveta, ki so se že doslej tako priljubili bralcem. V tej knjigi se bodo srečali z živalmi, ki se jim ni treba boriti

s sušo, ne z vročino in ne z mrazom. V pragozdu vlada večna pomlad, poletje in jesen in nudi svojim prebivalcem obilno obloženo mizo. Zato tu živijo največji pajki, hrošči, metulji, žabe, kače in zato je tu doma slon. Pragozd je domovina najboljših plezalcev, opic, papig, kuščarjev, najnevarnejših kač, najkrvoločnejših zveri pa tudi najlepših živali: ptic, metuljev itd.

NASE STANOVANJE (Praktični priročnik) — V času elektrifikacije, tehnične napredka in velike stanovanjske graditve, bo ta knjiga nadvse dobrodošel priročnik vsakemu, ki želi lepo in praktično stanovati. V njej bodo našli navodila za lepo opremo, pohištvo, razsvetlilne stroje in aparate, razen tega pa praktični nasveti za kar najgospodarnejše vzdrževanje vseh stanovanjskih prostorov. Knjiga bo bogato ilustrirana ter sestavljena po najboljših izkušnjah domačih in tujih strokovnjakov.

In če k vsemu temu dodamo še KOLEDAR Prešernove družbe — sedme knjige — si tako cenene in bogate zbirke skoraj ne moremo zamisliti. Zato smo lahko že danes prepričani, da bo Prešernova zbirka za leto 1961 vse naročnike prijetno razveselila, pa tudi vse tiste, ki bodo knjige naknadno kupili.

Dopis brez odmeva

Naslov že sam po sebi pove, da gre za primer, ki ga je treba grajati. Ker pa so podobni primeri precej pogosti, se ga lotimo bolj obširno.

Zveza prijateljev mladine je za prihodnje leto razpisala republiško revijo mladinskih orkestrrov in komornih ansamblov, ki bo aprila v Ljubljani. Seveda pa bi morale biti pred to revijo tudi okrajne in občinske revije. Zato je Okrajni svet Svobod in prosvetnih društev Kranj že 5. novembra razposlal vsem občinskim svetom dopis (prav tako tudi glasbenim šolam) z vsemi potrebnimi datumi o tej reviji.

Vendar pa Okrajni svet Svobod in prosvetnih društev do danes še ni prejel nikakršnega odgovora niti od enega občinskega sveta! Za okrajno revijo so se doslej prijaviteli le trije orkestri glasbenih šol (Kranj, Skofja Loka in Lesce-Radovljica), ki imajo pravico direktne udeležbe na okrajni reviji, medtem ko morajo drugi ansambli nastopiti najprej na občinskih revijah. Toda vse kaže, da občinski sveti še niso razmišljali, sicer bi Okrajni svet že prav gotovo obvestil o poteku priprav. Še bolj nerodno pa bi bilo, če občinski sveti niso o reviji obvestili niti instrumentalnih ansamblov, ki delajo na njihovih območjih. In če tudi tega niso naredili, kar je skoraj povsem verjetno, potem bo šla spet ena izmed množičnih prireditev, čeprav bo tokrat prvič, mimo nas. — Če je naš okraj med gospodarsko najmočnejše razvite okraje, samo zaradi tega še ne bi smeli biti zadovoljni, temveč bi morala biti prav to pobuda, da bi ne zaostajali tudi na drugih področjih družbene dejavnosti. Primer, ki nam je dal pobudo za to pisanje pa vsekakor kaže, da ni treba iskati globljih vzrokov za tako neodgovornost, temveč da gre za preprosto malomarnost. — Ker pa je še čas, da nadoknadimo zamujeno, se takoj lotimo dela, ki ga pričakujemo od nas Zveza prijateljev mladine.

B. F.

MARTINOVO HISO BODO OBNOVILI

V Skofji Loki je bila te dni posebna komisija za spomeniško varstvo, ki si je ogledala sedanjo Martinovo hišo na Mestnem trgu v Skofji Loki. Komisijo so sestavljali direktor Zavoda za spomeniško varstvo Edo Turnher, konzervator dr. Ivan Komel, predstavnik Muzejskega društva prof. Franc Planina in predsednik občine Jože Nastran. Sklenili so, da se sedanja zgodovinska stavba — Martinova hiša — ki stoji na vogalu mesta, restavrira še letos. Seveda najprej leseni del in podstrešni opaz. Ostali del hiše pa bodo obnovili in popravili, ko bodo začeli urejevati celotno kanalizacijo Mestnega trga.

RTV LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 13, 17, 22, 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7, 13, 15, 22. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30.

RADIJSKI IN TELEVIZIJSKI SPORED

OD NEDELJE, 4. DECEMBRA DO SOBOTE, 10. DECEMBRA 1960

NEDELJA, 4. decembra

- 6.00 Jutranji pozdrav
- 6.30 Vedri zvoki
- 7.15 Reklame
- 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva
- 7.35 Majhen koncert godb na pihala
- 8.00 Mladinska radijska igra
- 8.37 Iz albuma otroških skladb
- 8.52 Z zabavno glasbo v novi teden
- 9.45 Zbori in samospevi Blaža Arniča
- 10.00 Se pomnite tovariši...
- 10.20 Dramatična uvertura
- 10.45 Spoznavajmo svet in domovino
- 11.45 V tričetrtinskem taktu
- 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I.
- 13.15 Obvestila in zabavna glasba
- 13.30 Za našo vas
- 13.45 Koncert pri vas doma
- 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II.
- 15.15 Reklame
- 15.30 Kar vam ugaja
- 16.00 Humoreska tega tedna
- 16.20 Melodije za nedeljsko popoldne
- 17.10 Peli so jih mati moja...
- 17.30 Radijska igra
- 18.36 Sonata za godala v g-molu
- 18.36 Igra Kmečka godba
- 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
- 20.05 Izberite melodijo tenda
- 20.50 Hammond orgle v ritmu
- 21.00 Sprehodi po glasbeni galeriji
- 22.15 Ples ob radijskem sprejemniku
- 23.05 Nočni komorni koncert

PONEDELJEK, 5. decembra

- 5.00 Dobro jutro
- 5.25 Nekaj domačih
- 6.30 Reklame
- 8.05 Jutranje glasbeno popotovanje
- 8.40 Iz filmov in glasbenih revij
- 9.00 Naš podlistek
- 9.20 Od arije do arije
- 10.15 Melodije velikih mest
- 10.40 Poje zbor Slovenske filharmonije
- 11.00 Po svetu jazz
- 11.30 Za otroke
- 12.00 Kvintet Borisa Kovačiča
- 12.15 Radijska kmečka univerza — ing. Vilko Masten: Breskova muha — nevarnost za sadjarstvo
- 12.25 Zvočna mavrica
- 12.45 Samospevi Marjana Kozine
- 13.15 Zabavna glasba in obvestila
- 13.30 Concertino za klavir in mali orkester
- 13.50 Ali vam ugaja
- 14.15 Jugoslovanske radijske postaje pozdravljajo slovenske poslušalce
- 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Obvestila, reklame in zabavna glasba
- 15.40 Naši popotniki na tujem
- 16.00 Operne melodije
- 17.00 Lokalni dnevnik
- 17.15 Športem na pot
- 18.00 Sportni tednik
- 18.15 Slavni umetniki našega časa
- 18.50 Človek in zdravje
- 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
- 20.00 Zabavne melodije iz studia 14
- 20.45 Kulturni globus
- 21.00 Nekaj lahke glasbe
- 21.15 Koncert orkestra Zagrebske filharmonije
- 22.05 Nočni akordi
- 23.55 Prijeten počitek

TOREK, 6. decembra

- 5.00 Dobro jutro
- 5.10 Nekaj domačih
- 6.30 Reklame
- 6.05 Glasba ob delu
- 6.30 Operne uverture
- 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo
- 9.25 Capriccio
- 9.40 Poje ženski vokalni kvartet
- 10.15 Izberite melodijo tedna
- 11.00 Virtuozne skladbe za violino
- 11.30 Deset minut iz naše beležnice
- 11.40 Sovjetska zabavna glasba
- 12.00 Kvintet Niko Stritof ob spremljavi Štirih fantov
- 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Mileva Kač: Sredstva proti glivičnim boleznim rasilin
- 12.25 Pet pevcev — pet popevk
- 12.40 Pisani zvoki z Dravskoga polja
- 13.15 Obvestila in zabavna glasba
- 13.20 Arije iz slovanskih oper
- 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo

- 14.35 Zabavni orkester Raphaela
- 15.15 Obvestila, reklame in zabavna glasba
- 15.40 Listi iz domače književnosti
- 16.00 Crno in belo
- 16.10 Harfist Gene Bianco in njegova skupina
- 16.50 Deset minut s pevko Antico Zubović
- 17.00 Lokalni dnevnik
- 17.15 Razgovor z volivci
- 17.25 Petruška, baletna suita
- 18.00 Iz naših kolektivov
- 18.15 Spominski listi številka 3 in 4 za klavir
- 18.20 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe
- 18.45 Novi izobraževalni obzornik
- 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
- 20.00 Pojo Donski Kozaki
- 20.30 Radijska igra
- 21.28 Razmišljanje — simfonični poem
- 21.40 Razpoloženske melodije z orkestrom Jackie Gleason in zborom Artie Malvin
- 22.15 Komorni večeri pri W. A. Mozartu
- 23.05 Po svetu jazz
- 23.35 Lena Horne in Harry Belafonte v filmu Porgy in Bess

SREDA, 7. decembra

- 5.00 Dobro jutro
- 5.25 Nekaj domačih
- 6.30 Reklame
- 8.05 Mladina poje
- 8.30 Orkestralna matineja
- 9.00 Jezikovni pogovori
- 9.15 Izbrali smo za vas
- 10.15 Z naših opernih koncertov
- 11.00 Melodije raznih dežel
- 11.30 Za cicibane
- 12.00 Vaški kvintet s pevcema Reziko in Sonjo
- 12.15 Radijska kmečka univerza — Milojko Vidmar: Enoletna akcija pionirjev in mladih zadržnikov je uspela
- 12.25 Zabavni opoldanski spored
- 13.15 Obvestila in zabavna glasba
- 13.30 Skladbe Franza Schuberta in Felixa Mendelssohna
- 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo
- 14.35 Mazurka iz baleta Pepelka
- 14.40 "Ah vi lesi..." pesmi Emila Adamiča
- 15.15 Obvestila, reklame in zabavna glasba
- 15.45 Radijska univerza
- 16.00 Koncert po željah poslušalcev
- 17.15 Sestanek v sredo
- 17.30 Od plesišča do plesišča
- 17.45 Jazz na koncertnem odru
- 18.00 Kulturna kronika
- 18.20 Od Gallusa do Hindemitha
- 18.45 Majhni zabavni ansambli
- 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
- 20.00 Ljubezni napoj — opera
- 22.15 Orkester Glenna Millerja
- 22.40 Godala v noči
- 22.50 Literarni nokturmo
- 23.05 Iz modernega glasbenega sveta

ČETRTEK, 8. decembra

- 5.00 Dobro jutro
- 5.10 Nekaj domačih
- 6.30 Reklame
- 8.05 Glasba ob delu
- 8.35 Poje Planinski oktet
- 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo
- 9.25 Melodije ter intermezzi
- 10.15 Vrtimo vam ploščo za ploščo
- 10.40 Pet minut za novo pesmico in Pozdravi za mlade risarje
- 11.00 S popevkami po Evropi
- 11.20 Odlomki iz baletov
- 12.00 Iz folklornih zapiskov Tončke Maroltove
- 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Milena Lekšan: Sodobni pogledi na gnojenje sadovnjakov
- 12.25 Operne arije s slavimi pevci
- 13.15 Obvestila in zabavna glasba
- 13.30 Zbor RTV Beograd pod v. Borivoja Simića
- 13.45 Zabavni orkester RTV Beograd
- 14.05 Koncert za violončelo in orkester
- 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Obvestila, reklame in zabavna glasba
- 15.40 Iz svetovne književnosti
- 16.00 Po tipkah in strunah
- 16.15 Pesnikova ljubezen in življenje
- 17.15 45 minut turizma in melodi
- 18.00 Iz Rossinijevega Sovjetskega brčca
- 18.30 Plesni orkester Werner Müller

- 18.45 Ljudski parlament
- 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba pesmi in napevov
- 20.00 Četrtek večer domačih
- 20.45 Kruh zaradi tega ni cenejši — literarna oddaja
- 21.25 Simfonija št. 5 v c-molu
- 22.15 Po svetu jazz
- 22.45 Godalni kvartet št. 4
- 23.05 Popevke in ritmi današnjih dni
- 23.55 Prijeten počitek

PETEK, 9. decembra

- 5.00 Dobro jutro
- 5.25 Nekaj domačih
- 6.30 Reklame
- 8.05 Kralj Kristijan, suita
- 8.30 Potpuri za zabavo
- 9.00 Naš podlistek
- 9.20 Komorni zbor RTV Ljubljana
- 9.35 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe
- 10.15 Valčki F. Chopina
- 10.35 Od polke do cha-cha-cha
- 11.00 Prizori iz Massenotovih oper Manon, Thais in Werner
- 11.30 Človek in zdravje
- 11.40 Prijubljene popevke
- 12.00 Orientalška suita
- 12.15 Radijska kmečka univerza — ing. Saša Debenjak: Zadržna operativna v kmečkih-gozdovih
- 12.25 Zabavni ansambel Boruta Lesjaka
- 12.40 Domači napevi izpod zelenega Pohorja
- 13.15 Obvestila in zabavna glasba
- 13.30 Pojo zabavni zbori
- 13.45 Tam gori za našo vasjo...
- 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo
- 14.35 Poje sopranistka Renata Tebaldi
- 15.15 Obvestila, reklame in zabavna glasba
- 15.45 Radijska univerza
- 16.00 Petkovo glasbeno popoldne
- 17.15 Razgovor z volivci
- 17.25 Zvočni kaleidoskop
- 18.00 Iz naših kolektivov
- 18.15 Hollywoodski orkester
- 18.30 V dvoranah Svobod in prosvetnih društev
- 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
- 20.00 Popevke iz Opatije 1960
- 20.15 Tedenski zunanjepolitični pregled
- 20.30 Veliki skladatelji
- 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih
- 22.15 Mladim pesalcem
- 22.50 Literarni nokturmo
- 23.05 Iz jugoslovanske simfonične literature

SOBOTA, 10. decembra

- 5.00 Dobro jutro
- 5.10 Nekaj domačih
- 6.30 Reklame
- 8.05 Glasba ob delu
- 8.30 Majhen koncert violončelista Cirila Škerjanca
- 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo
- 9.25 Beograd-Moskva
- 10.15 Iz Italije
- 11.00 Po svetu jazz
- 11.30 Pionirski tednik
- 11.50 Otroci izbirajo pesmico
- 12.00 Ansambel Srečka Dražila
- 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Rajko Rakovec: Najpogostejše zajedavske bolezni perutnine
- 12.25 Zabaven opoldanski spored
- 13.15 Obvestila in zabavna glasba
- 13.30 Kvintet bratov Avsenik
- 13.50 Prijubljene tenorske arije
- 14.20 Sport in športniki
- 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Obvestila, reklame in zabavna glasba
- 15.40 S knjižnega trga
- 16.00 Za vsakogar nekaj
- 16.40 Moški zbor Zarja iz Trbovelj
- 17.15 Po kinu se dobimo
- 17.45 Veliki zabavni orkestri
- 18.00 Jezikovni pogovori
- 18.15 Pihalni orkester L.M.
- 18.30 Cetr ure z italijansko pevko Nello Colombo
- 18.45 Okno v svet
- 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
- 20.00 Trideset minut z domačimi malimi ansambli in njih solisti
- 20.30 Dovolite, ime mi je Cox — V. epizoda
- 21.00 Melodije za prijeten konec tedna
- 22.15 Oddaja za naše izseljence
- 23.05 Zaplešite z nami

Televizijski spored

NEDELJA, 4. decembra

- 9.30 Kmetijska oddaja
- 10.00 Serijski film za otroke
- Prenos športnega dogodka
- 12.30 Plesna šola
- 20.00 Sedem dni
- 20.30 Pesem za umrle ljubimce — angleški film

PONEDELJEK, 5. decembra

- 19.00 TV pregled
- 19.20 TV pošta
- 19.30 Glasbeni film
- 20.00 TV dnevnik
- 20.15 Tedenski športni pregled
- 20.30 Sobotni — TV drama

TOREK, 6. decembra

- 20.15 Prenos italijanske televizije

SREDA, 7. decembra

- 18.00 Oddaja za otroke
- 18.45 Svet v znamenah — film
- 19.00 Čas, ljudje in dogodki
- 20.00 TV dnevnik
- 20.30 TV magazin — zabavna oddaja
- 21.30 Portreti in srečanja

ČETRTEK, 8. decembra

- 9.00 TV v šoli
- 18.00 Razgled za mladi svet
- 18.30 TV film iz serije Interpol — Trije ključ
- 19.00 Poljudno znanstvena oddaja
- 19.30 TV obzornik
- 20.15 TV kioski
- 20.30 Poznaš svoj domači kraj — prenos iz Kopra

PETEK, 9. decembra

- 20.00 TV dnevnik
- 20.15 TV o filmu
- 20.45 Program jugoslovanske kinoteke

SOBOTA, 10. decembra

- 10.00 Otroška igra — Izlet — prenos iz Kranja
- 18.45 Film iz serije Nevarnost je moj poklic
- 20.00 TV dnevnik
- 20.15 TV reklame
- 20.30 Krokodil — satirična oddaja
- 21.30 Film iz serije Cannibay

Ponarejen Mussolinijev dnevnik

Pred dnevi je pričela v Vercelli razprava proti Rosti in Amaliji Panvini, materi in hčerki, ki sta leta 1937 postali slavni, ko se je zvedelo, da imata nekaj Mussolinijev "dnevnik". Dnevnik sta tedaj prodali za 9,5 milijona lir odvetniku dr. Ronzi iz Novare. Ženski sta trdili, da je njuna družina prejela dnevnik od ministra Zerbija, ki so ga ustrelili v Dongu. Dnevnik so zaplenili in izkazalo se je, da gre za falsifikat. Tedaj se je oglašil dr. Ronza, ki je žrtvoval precejšnjo vsoto, da bi postal lastnik tega dnevnika. Ženski so aretirali in v zaporu je mlajša izjavila, da je oče prišel na misel, napisati ponarejen dnevnik, ker je hčerka znala odlično posnemati Mussolinijevo pisavo. Med preiskavo je tako odlično napisala eno stran Mussolinijevega dnevnika, da bi le strokovnjak lahko ugotovil, da gre za falsifikat. Amalija Panvini je na razpravi prevzela mater in svojega bivšega zaročenca razbremeniti vsake krivde. Kar zadeva ogoljufanega

dr. Ronzo, pa je trdila, da je ta vedel, da gre za ponarejen dnevnik, a ga je vendarle hotel prodati dalje. Dr. Carlo Polino, sodelavec založbe Mondadori, je plačal zanj 22 milijonov. Ronza je že prejel dva obroka po pet milijonov, vendar ju je vrnil, ko je zvedel, da je državni arhiv ugotovil, da je dnevnik ponarejen.

Podjetna tatca

Pred nekim londonskim sodiščem za mladoletnike sta se morala zagovarjati dva 16-letna dečka. V neki trgovini sta pobrala za več kot tisoč funtov denarja. To svojo tatvino sta izvedla na sila prebrisan način. V prostor, kjer je bila blagajna, sta prišla z veliko torbo, v kateri sta imela miši. Brž ko sta torbo stresla, so jele miši iskati primerno skrivališče. Svirale so po podu, skakale po pultu in blagajni. Prodajalke in blagajničarka so zavreščale in pobegnile, med tem časom pa sta mala lopova neovirano izpraznila blagajno. Kot olajševalno okolnost je sodišče upoštevalo dejstvo, da tatitca nista uporabljala nikakršnega orožja.

Na mesecu so diamanti

Na Mesecu so našli znanstveniki okrog 40.000 kraterjev, ameriški znanstvenik kitajskega rodu dr. Cao pa meni, da so ti kraterji prava zakladnica diamantov. Dr. Cao ni potegnil te izjave iz rokava. Dolgo let je namreč proučeval kraterje v Arizoni, kjer so pred nedavnim odkrili diamante. Dr. Cao je namreč misliljenja, da so ti diamanti nastali kot posledica silovitih udarcev meteorjev in visoke temperature, ki se je zaradi tega razvila. Znanstvenik zato sodi, da bi bilo povsem verjetno, ko bi na podoben način nastali diamanti tudi na mesecu. Raketna vožnja na mesec bi potemtakem ne bila zastoj.

Vsemogočni kapetan

Po novem zakonskem predpisu, ki so ga te dni izdali v Franciji, ima kapetan ladje pravico, da lahko priklene v verige vsa tiste potnike, ki se opijajo, ki spravljajo na dan različne spletke, ali pa napravijo kakšne druge grobe prestopke.

Telefon, ki kuha

Na sejmu tehnike v Chichagu so prikazali tudi nekaj nenavadnih izumov, kot na primer: telefon, s katerim lahko gospodinja speče meso, čeravno je ni doma. Dovolj je, da dvigne slušalko. Vse ostalo napravi telefon sam. Nadalje so na tem sejmu prikazali tudi gramofon, ki je težak le pol kilograma, tranzistorski sprejemnik, ki ni večji od kocke sladkorja, elektronskega prevajalca, ki prevaja iz ruščine v angleščino in razpolaga s slovarjem 55.000 besed ter prevaja 1500 besed na minuto.

Spet alarm v Frejusu

Po 25 urah nenehnega dežja je Frejus pred obletnico lanske strahotne katastrofe znova poplavljen. Ceste so neprehodne zaradi plazov in vode, ki je ponekod visoka nad 30 centimetrov. Vsi potniki in reke v tej pokrajini so napolnili svoje struge, prekoračili bregove ter se razlili po poljih. Tudi telefonske zveze so prekinjene.

Obleka iz papirja

Nov postopek v izdelovanju in impregnaciji papirja, ki so ga odkrili v Ameriki, omogoča izdelavo ceneje in praktične obleke, ki jo je moč desetkrat nositi, nato pa se odvrže. Po svojem zunanem videzu je obleka takšna, da se sploh ne razlikuje od volnene ali bombažne obleke. Prve serije te obleke so izdržale poskuse in zato bodo kmalu pričeli izdelovati velike količine.

Orjaški krompir

Na posestvu Petra Obradoviča, zidarja iz vasi Kameno, pridelujejo že štiri leta neobičajno velik krompir. Lefoš je Peter izkopal iz zemlje krompir, ki je bil težak skoraj kilogram in pol. Redek primer krompirja je poslal Peter v dar prodajalcu Todoru Bošnjaku iz Hercegnovega, v čigar prodajalno stalno kupuje seme za to vrsto slovenskega krompirja, pri kmetovalcih znanega pod imenom "beli krompir".

Lahko greš, prijateljice so že odšle.

Očka, tu je tisti, o katerem pravkar govoriš!

Guantanamo - ameriška baza

V zadnjem tednu je, v zvezi z odločitvijo ameriškega predsednika Eisenhowerja za vojaško intervencijo v podporo diktatorjev v srednjemeriških državah Guatemali in Nikaragui, zopet prišlo v ospredje zanimanje tudi za vojaško bazo ZDA na otoku Kubi — Guantanamo.

jih podpirajo severno-ameriški kapitalisti, na dnevnem redu. To vojaško oporišče šteje 3000 ameriških vojakov. Razen tega je zaposlenih pri raznih delih v oporišču skoraj 4000 kubanskih domačinov. Ti bivajo na drugi strani žične pregraje, v Kubi in prihajajo vsak dan na delo v ameriško oporišče.

To oporišče, katero so dobile ZDA leta 1903 "za nedoločen čas", je dolgo 7 in široko 5 km. Na tem področju je urejeno letališče in naravno pristanišče, v katerem ima prostora cela pomorska eskadrila; tu so tudi vse najmodernejše vojaške naprave. Okrog in okrog oporišča so razmeščene mine na morju in žične ovire na suhem. Onstran žičnih ovir je Kuba. Na drugi strani Karibskega morja pa je Srednja Amerika, kjer so revolucije proti diktatorjem, ki

SHAKESPEAROVA MASKA NA DRAŽBI

Te dni so prodali na licitaciji originalno Shakespearovo posmrtno masko, ki je bila vilita v mavce ob srhrti angleškega dramatika leta 1616. Masko je kupila mestna knjižnica v Darmstetu.

KRIM 3500 din

ILANIKA • KRANJ

MODA

10 let prvi del 'nehvaležne dobe'

«Nehvaležna doba» se pogosto imenujejo tista leta, skozi katera mora otrok še pred puberteto. Tedaj starši neredko zaman poskušajo razumeti svoje otroke. Otrok v tem času izredno hitro menja svoje razpoloženje in obnašanje, ki je zdaj vpludno, zdaj spet nemogoče. Zelo znani ameriški psiholog je v posebni knjigi spregovoril prav o otrocih od desetega leta naprej, da bi tako staršem omogočil, da jih razumejo in z njimi pravilno ravnaajo. V tem sestavku so navedena nekatera njegova opazovanja.

«Sedaj se je vsaj nekaj zgodilo,» je rekel neki deček po desetem rojstnem dnevu, «moja leta se pišejo z dvema številčkama.»

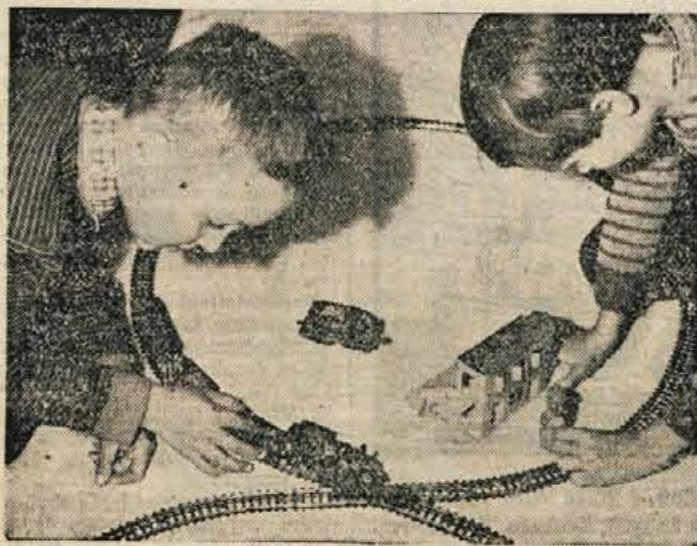
Otrok desetih let v sebi še nima nasprotij in je skoraj vzoren. Zelo je dober z roditelji in posebno nežen z materjo. Rad gre na sprehod z očetom, čeprav ta smatra, da je to zanj izgubljen čas. Toda, ko bo otrok starejši in tudi za očeta zanimivejši, si bo pač polskal druge prijatelje.

V tej dobi otroka vse bolj in bolj pritegujejo skupinske igre. Se vedno ne občuti prav posebne naklonjenosti do posameznih prijateljev in zato rad sprejme vsakega novодошlega v svoj prijateljski krog. Prav tako je zelo darežljiv in svoje stvari rad podari prijateljem.

Večina desetletnikov ima rada šolo, toda domače naloge in učneje doma so jim največkrat zelo odveč, ker jim je igra najvažnejše, posebno še igra na svežem zraku. Če že morajo biti doma, potem radi urejajo znamke in slično. Desetletnik ima svoje pojme o

tem, kaj je dobro in kaj slabo. Ima popolnoma določeno mišljenje o morali, navadno ne laže če gre za večje stvari, a se hitro

ma predstave o času, prav tako pa tudi nima občutka za utrujenost. A ko se končno le spravi spat, skoraj nikoli ne bo v postelji še

znajde v manjših lažeh, ker se mu zdi, da je to še najboljša in najhitrejša rešitev marsikaterega problema. Deklice so pri tem nekoliko strožje in jim je večkrat nerazumljivo, da nekdo lahko tudi goljufa.

Toda, čeprav izgleda da sta desetletni deček ali deklica zelo dobra otroka, nikdar ne gresta spat, če jih starši vselej nekakrat na to ne spomnijo. Desetletnik pač še ni

bral. Druga neprijetnost je umivanje. Kapanje, umivanje zob in ušes so zanj veliki, neprijetni problemi.

Če bi desetletnemu dečku pustili, da bi delal po svoji glavi, se ne bi nikoli preoblekel. Prav posebno prezira praznično obleko, ker se v njej ne počuti dobro. Deklice pa imajo že izobiljivo določen okus in zato rade oponašajo v oblačenju svojo mater.

Pri oblačenju imajo letošnjo žimo žene take možnosti, kot jih že dolgo niso imele. Plašči imajo isto dolžino kot krila, dovoljeni pa so tudi nekaj centimetrov krajši, sedmosminski in tričetrtinski plašči oziroma jope. Se vedno je zelo priljubljen tweed, posebno še debelejši, ki ga lahko učinkovito dopolnimo s krznom.

4536

Male zanimivosti

Ze od leta 1946 imajo na Japonskem tudi ženske miličnike. Sedaj jih je že preko 500 in imajo popolnoma isto plačo kot moški in iste možnosti za napredovanje.

V Avstraliji je več kot ena tretjina muzikantov po orkestrih žensk. Zanimivo je, da večina igra pihalne instrumente.

Se vedno so po mnogih državah žene za isto delo veliko slabše nagajevane kot moški. Tako n. pr. v Franciji delavka dobi 86,8% od plače, ki jo za isto delo dobiva moški, na Švedskem 68%, v Nemčiji 63%, v Angliji le 59,2%.

Na neki belgijski razstavi obutve sta prvi nagradi za modele ženskih čevljev in prve nagrade za modele moških čevljev dobili dve tovarni, ki jih vodita ženi in tudi modele so izdelale žene.

Iz ostankov jedi

Nihče vam ne more zameriti, če ste skuhali več, kot so člani vaše družine lahko pojedli, saj je to še največkrat odvisno od njihovega apetita. Vseeno se marsikdo jezi, če mu naslednji dan servirate isto, pogreto jed. Praktična gospodinja bo to jed tako «predelala», da ne bo nihče niti pomislil na to, da je pravzaprav nekaj sličnega jedel prav prejšnji dan. Taka «predelana» jed je prav lahko še bolj okusna, kot je bila prvotna. Sedaj so dnevi hladni in tako lahko brez skrbi uporabite že dan prej pripravljeno hrano.

Puding iz makaronov ali rezancev
Kuhanim makaronom dodajte malo masti, pretlačene skute, sesekljane suhega mesa, pomešajte, dajte v pomazano posodo in prelajte z mleku razvrkljanimi jajci. Tudi po vrhu malo pomastite in postavite v pečico, da se rapeče.

... ali pa ocvrti cmoki
Naredite malo bolj goste testo kot za palačinke. Z žlico režite kuhane testenine v obliki jajca, povlajte v testo in ocvrte v vreli masti. Ta jed je lahko slana ali sladka.

Rogljčki iz krompirjevega pireja
Pireju dodajte eno jajce in toliko moka, da lahko umesite testo. Naredite rogličke in jih na vreli masti ocvrte.

Juha iz krompirjevega paprikaša
Paprikaš dobro pretlačite, prelajte z mlačno vodo in prekuhajte. Dodajte dobro sesekljan peteršilj in po potrebi dosolite. V skledi razvrkljajte jajce in malo kisle smetane (kisllega mleka ali jogurta) in preko tega počasi nalijte toplo juho. Juha bo posebno okusna, če ji boste dodali tudi nekaj kapljic limoninega soka.

Iz zdrobljenih keksov
Zmešajte rumenjake, nekaj žlic sladkorja in dve žlici moka, med stalnim mešanjem dodajte mleko in kuhajte toliko časa, da se zgosti. V ohlajeno kremo dodajte še beljakov sneg, vanilijev sladkor in zribane limonine lupine. V stekleno skledo naložite zdrobljene kekse, namažite z marmelado in zalijte s kremo ter pustite, da se dobro shladi. Kremi lahko dodate tudi malo ruma in rozin.

Naša hrana

meso, ribe, jajca

Ko smo govorili samo o posameznih hranljivih snoveh, bi si kaj težko zamislili, kakšno naj bo pravilno prehranjevanje, če ne bi poznali tudi skupin živil, ki te hranljive snovi vsebujejo. Tako smo zadnje že pisali o mleku in mlečnih proizvodih, danes pa je na vrsti druga, tudi zelo pomembna skupina, ki zajema meso, ribe in jajca. Vsa ta živila so pomembna zato, ker vsebujejo večjo količino visokovredne hranljive snovi — beljakovin.

Poleg beljakovin vsebuje meso tudi maščobe, katerih količina je pri posameznih vrstah mesa zelo različna. Tošče mesu povečuje kalorijsko vrednost. Pusto goveje meso ima manj kot 200 kalorij, srednje mastno 250 do 280 kalorij, mastno okoli 350. Važnejša kot količina kalorij je količina beljakovin, zato ima pustost meso večjo vrednost.

V mesu je od 70 do 80% vode, beljakovin pa od 20 do 25%, količina maščob pa je zelo spremenljiva. Meso ima še nekatere druge snovi in n.čaj vitaminov. Največje količine vitaminov najdemo v drobovini, pri tem prednjačijo jetra, kjer je veliko vitaminov A in D.

Pri kuhanju in pečenju izgubi meso velik del vode, zato se zelo skrči. Pri kuhanju preidejo neka-

teri mesni izvlečki v vodo in tako dobimo juho. Hranljiva vrednost juhe je majhna, saj ostane v vodi komaj 6% celotne vsebine mesa. Od tega se polovica beljakovin strdi in jo kot živo peno tudi odstranimo. Toda v juhab ostane precej mesnih izvlečkov, ki vplivajo na prebavne žleze in tako z okusom in vonjem povečujeju tek. Juhe so torej pomembne kot predjed k ostalim jedem, same pa nas ne morejo nahraniti.

Ribe imajo enakovredne beljakovine kot ostalo meso, in v večini primerov precej manj tošč in večje količine vode; prav zaradi tega so ribe tudi lahko prebavljive. Ribje meso je zelo priporočljivo tudi zato, ker vsebuje veliko kalcija, vitamina B in joda.

Jajca pritevamo k živilom, ki imajo visoko biološko vrednost in odigravajo veliko važnost posebno pri prehrani otrok in bolnikov. Seveda si tudi veliko jedi za zdrave ljudi ne moremo zamisliti brez njih.

V jajčnem beljaku je veliko beljakovin, ki so po njem tudi dobile svoje ime. V rumenjaku je več maščob, zato ima rumenjake tudi večjo kalorijsko vrednost kot beljak. V rumenjaku so še mineralne snovi (največ kalcija in železa) in vitamini: A, B₁ in D.

Omarica za spravilo otrokovih igračk je brez vseh nepotrebnih okraskov in je narejena tako, da se lahko kar najbolj izkoristi. Sesi predelov — škafel, ki so pobarvani z različnimi oljnatimi barvami, je prav lahko izvleči in bodo tako uporabne tudi kot «avto» ali «tovorni vagoni».

Stolčki, ki so istočasno tudi zaboj za spravilo raznih drobnarij, so prevlečeni s polivinilom ali pralnim blagom.

Drobne ideje za otrokov kofiček

Otroci radi ustvarjajo in to najprej s kredjo ali z barvicami. In na naši sliki: majhna črna tabla, po kateri bo lahko otrok krcal, kolikor bo hotel.

Ce so otroci že večji in imate dovolj velik prostor, ga lahko pregradite z omaro — polico tako, da bo imel vsak otrok oddvojen kot za delo.

AGATA CHRISTIE

14

ALIBI

Parker je z zanimanjem pogledal Poirota. «Parker,» je začel možiček, «kako pa je bilo preteklo noč z ognjem, ko sta z dr. Sheppardom razbila vrata in našla vašega mrtvega gospodarja?»

«Ne da bi premišljeval, je Parker odvrnil: »Zelo slabo je gorel, toliko, da ni ugasnil.»

«Ah!» Poirotov vzklik je bil malone zmagozlasen. Nadaljeval je: «Ozrite se okrog sebe, Parker. Je v sobi vse na istem mestu, kot je bilo sinoči?»

Služabnik pogled se je zadržal ob oknih.

«Zavese so bile zagnjene in električna luč je gorela.»

Poirot je odobravajoče prikimal.

«Ni drugega?»

«Ah, da, stol je bil nekoliko bolj spredaj.» Pokazal je na težek naslonjač, ki je stal na levi med oknom in vrati.

«Pokažite mi, kako je stal,» je zahteval Poirot. Služabnik je potegnil stol čez dva čevlja od zidu in ga obrnil tako, da je bil sedež obrnjen proti vratom.

«Čudno,» je mrmral Poirot. «Rad bi vedel, kdo ga je postavil na njegov stari prostor. All ste bili tu vi, Parker?»

Služabnik je odločno zanikal.

«Ne, jaz sem bil preveč razburjen — zaradi gospoda in vsega ostalega.»

Poirot me je pogledal.

«Ste to napravili vi, doktor?»

Odkimal sem.

«Ko sem se vrnil s policijo, je stal že na svojem mestu,» je pripomnil Parker. «O tem sem prepričan.»

«Čudno,» je spet dejal Poirot.

«Morda sta ga potisnila nazaj Raymond ali Blunt,» sem ugibal. «Ali je to tako važno?»

«Popolnoma nič važno ni,» je menil Poirot. «Zato pa je zelo zanimivo,» je tiše dodal.

«Oditl moram za trenutek,» je dejal polkovnik Melrose in zapustil s Parkerjem sobo.

«All mislite, da govori Parker resnico?» sem vprašal.

«Kar zadeva stol, da. Za druge stvari pa ne vem. Če bi se vi morali ukvarjati s takimi primeri, dragi doktor, bi opazili, da so si vsi v eni točki podobni.»

«V kakšni?» sem radovedno vprašal.

«Vsakdo želi nekaj skriviti.»

«Jaz tudi?» sem ga vprašal.

«Mislim, da vi tudi,» je mirno odvrnil.

«Toda...»

«All ste mi povedali vse, kar ste vedeli o mladcu Patonu?» Smehljal se je, jaz pa sem zardel.

«Oh, ne bojte se, ne bom silil v vas. O pravem času bom že vse zvedel.»

«Zel bi, da bi mi pojasnili vaš način dela,» sem naglo dejal, da bi skrtil vznemirjenje. «Na primer to z ognjem.»

«Oh, to je bilo zelo enostavno. Zapustili ste gospoda Ackroyda deset minut pred deveto, ali ne?»

«Da, na minuto natančno.»

«Takrat je bilo okno zaprto in zapahnjeno, vrata pa zaklenjena. Ob četrta na enajst, ko je bilo odkrito truplo, so bila vrata zaklenjena, okno pa odprto. Kdo ga je odprl? To je lahko storil le gospod Ackroyd sam. Za to imam več razlag. All mu je postalo v sobi prevroče, all pa je na ta način spustil koga vanje. Če se je zgodilo to drugo, je moral biti kak znanec.»

«To zveni zelo preprosto,» sem se strinjal.

«Vse je enostavno, če uredimo dejstva. Ustavimo se pri osebnosti tistega možkega, ki je sinoči ob pol desetih bil pri njem. Vse kaže, da gre za osebo, ki je prišla skozi okno. Čeprav je gospodična Flora videla svojega strica še pozneje živega, ne pridemo rešitvi te skrivnosti bliže vse dotlej, dokler ne bomo vedeli, kdo je bil ta obiskovalec. Okno je lahko ostalo odprto, ko je odšel, in morilec bi lahko prišel po isti poti all pa bi lahko ista oseba prišla še enkrat nazaj...»

Polkovnik Melrose se je vrnil dobre volje.

«Telefonski kliše smo končno pojasnili,» je dejal.

«Od tu ni prišel. Doktorja Shepparda so klicali sinoči ob 10.15 iz javne telefonske govornice na postaji King's Abbot. Ob 10.23 pa je odhajal vlak v Liverpool.»

8.

Spogledali smo se.

«Ševeda boste pozvedeli na postaji?»

«Razumljivo, toda od tega ne pričakujem mnogo. Saj veste, kako je na postajah.»

To sem vedel. King Abbot je sleer samo vas, toda njegova postaja je slučajno zelo važno vozlišče. Skoraj vsi brzovalci se ustavijo in tu sestavljajo vlake na novo. Proti devetim zvečer pripelje drug za drugim trije lokalni vlaki. Ob 10.40 pa pride severni ekspres in ob 10.53 odpelje spet dalje.

«Zakaj je sploh telefoniral?» je vprašal Melrose. «To mi ni jasno.»

Poirot je skrbno premaknil porcelanasto vazo na eni izmed knjižnih omar.

«Verjemite mi, vse ima svoj vzrok,» je rekel.

«Toda kakšen je ta vzrok?»

«Če bi to vedeli, bi vedeli vse. Ta primer je zelo čuden in neskončno zanimiv.»

Sel je k oknu in pogledal na vrt.

«Vi rditte, da je bilo točno ob devetih, dr. Sheppard, ko ste srečali tuja pred vratih?»

Vprašal je, ne da bi se obrnil.

«Da,» sem dejal. «Slišal sem biti cerkveno uro.»

«Koliko časa bi potreboval, da bi prišel do hiše all — recimo — do tega okna?»

«Pet minut. Če je uporabil stezo, ki vodi desno od glavne poti, pa samo dve do tri minute.»

«Toda v tem primeru bi moral poznati pot. Kako naj to razumemo? Moral je že kdaj prej biti tu, moral je dobro poznati okolico...»

«Točno,» je pripomnil polkovnik Melrose.

«Nedvomno bi lahko zvedeli, ali je gospod Ackroyd v zadnjem tednu sprejel kakšne tujece.»

«To nam bo lahko povedal mladi Raymond,» sem menil. «All pa Parker,» je predlagal polkovnik Melrose.

«All pa oba,» je pribil Poirot.

Polkovnik Melrose je odšel, da bi poiskal Raymond, jaz pa sem pozvonil še enkrat Parkerju. Takoj nato se je vrnil Melrose z mladim tajnikom, ki ga je predstavil Poirotu.

«Gospod Poirot, nisem vedel, da stanujete in kognito tu,» je dejal, «zelo me bo veselilo, da vas bom lahko opazoval pri delu. Hej, kaj pa je to?» Poirot je stal levo poleg vrat in videl sem, da je

medtem ko sem mu obrnil hrbet, naglo potegnil stol na mesto, ki ga je pokazal Parker.

«All naj sedem na ta stol, da mi boste jemali kri?» je vprašal Raymond dobre volje. «Kaj pa naj to pomeni?»

«Gospod Raymond, ta stol je bil sinoči tu, ko so našli gospoda Ackroyda mrtvega. Nekdo ga je potisnil nazaj na njegovo mesto. All ste bili to vi?»

Tajnik se ni niti za hip obotavljal: «Ne, jaz nisem bil. Ne morem se spomniti, da bi ga kdaj videl tu. Vsekakor je moral nekdo potisniti stol na njegovo mesto. All se je zaradi tega izbrisala kaka sled. To bi bilo slabo.»

«Ni važno,» je dejal detektiv. «Niti najmanj ni važno. Toda recite mi, gospod Raymond, ali je kak tujec obiskal v zadnjem tednu gospoda Ackroyda?»

«Ne,» je dejal Raymond. «All veste morda vi, Parker?»

«Oprostite, gospod...»

«All je bil pretekli teden kakšen tujec pri gospodu Ackroydu?»

«V sredo je bil tu neki mlad možki,» je dejal počasi. «Prišel je od tovarne Curtis & Troute, že sem prav razumel.»

«O, da, spomnim se,» je vzkliknil Raymond, «toda gospodje ne iščejo takega tuca.»

Obrnil se je k Poirotu. «Gospod Ackroyd si je nameraval kupiti diktafon in tovarna nam je poslala svojega zastopnika. Toda s tem ni bilo nič. Gospod Ackroyd se ni mogel odločiti za nakup.»

Poirot je spet nagovoril služabnika.

«Dragi Parker, all mi lahko opišete tega mladega moža?»

«Bil je svetlolas, majhen in imel je modro obleko.»

«Moški, ki ste ga srečali pred vrati, doktor, je bil velik, ali ne?» se je obrnil Poirot zdaj k meni.

«Da, Kolikor sem ga mogel oceniti, je bil najmanj šest čevljev visok.»

«To se torej ne ujema,» je dejal Belgijec. «Hvala, Parker.»

Služabnik je stopil k Raymond: «Pravkar je prispel dr. Hammond, gospod. Vescillo bi ga, če bi lahko govoril za hip z vami.»

«Pridem takoj,» je dejal tajnik in odhitel.

Poirot je vprašujoče pogledal višjega inšpektorja.

OTOK ZAKLADOV

R. L. STEVENSON

55. Nato je odšel kapitan na krov in sporočil moštvo, da lahko obiščejo za vse popoldne otok. Ti bedaki so res mislili, da leže na otoku kar celi kupi zakladov, zakaj, kot bi mignil jih je minila slaba volja. Kapitan je bil dovolj pameten. Izginil je v kabino in jih prepuštil Silverju, naj ukrene vse potrebno za izlet. In res, Silver je imel moštvo v pesteh. Naposled je bilo vse pripravljeno za odhod. Šest mož je moralo ostati na krovu, ostalih štirinajst, med njimi tudi Silver, se je pričelo vkrcavati.

56. Tédaj mi je šinil v glavo eden izmed norih domislov, ki nam je rešil življenje. Kot bi trenil sem zdrknil po vrvi in se potuhnil v enem izmed čolnov. In že smo odrinili. Opazil me je samo prvi veslač in iz sosednjega čolna tudi Silver, ki je gledal kot ris. Mornarji so veslali proti obali, kot da bi šlo za stavo. Naš čoln je bil prvi, ker smo imeli boljše veslače. Prvi smo dosegli obalo in že sem pograblil vejo, se zavrtel iz čolna in planil v najbližjo goščavo. Za mano je klical Silver.

TELESNA KULTURA

Ob žici okupirane Ljubljane

Start 7. maja

Pohod -Ob žici okupirane Ljubljane- je postal že tradicionalna prireditev vseh naših športnikov, vsega našega ljudstva. Tudi za prihodnje leto organizira ta pohod Okrajni odbor Zveze borcev NOV Ljubljana ob sodelovanju Ljudske mladine Slovenije, Zveze prijateljev mladine Slovenije in atletske zveze Slovenije v spomin na herojsko Ljubljano v letih okupacije in v počastitev 20-letnice pričetka vstaje jugoslovanskih narodov. Ta prireditev ima tudi tokrat manifestativni in tekmovalni značaj.

Manifestativni del pohoda obsega naslednje kategorije:

1. Množični partizanski pohod za moške, ženske in mešane vrste na 15 km dolgi progi.
2. Množični partizanski pohod za moške, ženske in mešane vrste vajejskih in srednjih šol na 15 km dolgi progi.
3. Množični partizanski pohod za moške, ženske in mešane vrste pionirskih odredov, ki jih sestavljajo dijaki oziroma dijakinje IV. in V. razreda osnovnih šol na 3 km dolgi progi.
4. Množični partizanski pohod za moške, ženske in mešane vrste pionirskih odredov in mladinskih aktivov, ki jih sestavljajo dijaki oziroma dijakinje VI., VII. in VIII.

razreda osnovnih šol na 4 km dolgi progi.

Tekmovalni del pohoda pa obsega naslednje kategorije:

1. Stafeta 3000 m x 4000 m x 5000 m x 5000 m x 4000 m x 3000 m za moške vrste,
2. Stafeta 5 x 2000 m za ženske vrste,
3. Stafeta 5 x 2000 m za moške vrste srednjih in vajejskih šol,
4. mali maraton,
5. tekmovalni pohod za moške vrste na 25 km dolgi progi,
6. tekmovalni pohod na 15 km dolgi progi za ženske.

Prireditev za obe kategoriji množičnega partizanskega pohoda za moške, ženske in mešane vrste pionirskih odredov in mladinskih aktivov bo 27. aprila.

Prireditev za vse druge kategorije, razen za obe kategoriji množičnega partizanskega pohoda za moške in mešane vrste pionirskih odredov in mladinskih aktivov bo 7. maja.

Vsi tekmovalci bodo morali biti zdravniško pregledani, prireditev pa je pripravil tudi tokrat za zmagovalne ekipe lep darila.

Z lanske prireditve -Ob žici okupirane Ljubljane-

Slovenska nogometna liga

Jutri zadnje jesensko kolo

Rudar : Triglav 4:1
Preteklo nedeljo je bilo na sporedu deseto kolo Slovenske nogometne lige. Triglav je nastopil v Trbovljah proti domačemu Rudaru, ki je bil drugi v prvenstveni razvrstitvi in ki se (po zmagi nad Triglavom) vztrajno bori, da bo prezmil kar se da pri vrhu, če ne prav na čelu.

V nedeljo so za Triglav nastopili: Dagarin I., Dolinar, Finžgar, Mesarič, Perkovič, Lekić, Dagarin M., Siladi, Krasovec, Štular F. in Štular J.

V 5. minuti so Triglavani v svojem kazenskem prostoru zrušili domače krilo in sodnik Hren je dosodil enajstmetrovko, ki jo je Zibret zanesljivo realiziral. Deset minut kasneje so domači spet zadeli mrežo, uspešen je bil Jerše. Tudi ta gol so dosegli iz prostega strela, toda ne direktno. Častni zadetek za Kranjčane je dosegel napadalec Štular II., ko je v 25. minuti iz kota streljano žolo z lepim volejem usmeril mimo branilcev in vrtarja v mrežo.

V drugem polčasu se je dobro

uvejavila kranjska obramba, ki je ustavila več napadov z lepimi priložnostmi za dosego gola. Tako je bilo še kake pol ure, nato so domačini rezultat povišali in zmedli goste. To še ni bilo dovolj; nekaj minut pred zadnjim sodnikovim žvižgom se je mreža Triglava spet zatresla. Na listo strelcev sta se vpisala Jerše in Irt.

Mladinci Rudarja so premagali neposredne kranjske tekmece s tesnim rezultatom 2:1.

MARIBOR V VODSTVU

Na prvem mestu je ostal Maribor (15) in tudi drugo mesto je ostalo v prejšnjih rokah - trdno ga drži Rudar (14). Slede Sobota 13, Ljubljana 12, Krim in Ilirija po 11, Slovan in Kladivar po 10, Nova Gorica in Olimp 9, Triglav 5 in Nafta, ki ima 1 točko. Vprašanje razvrstitve ob zaključku jesenskega dela tekmovanja je še vedno odprto. Največja tekma se bje za prvo mesto, ki še ni povsem odano. Če bo Maribor v Ljubljani uspešno premagal Krim, bo jesenski primat pripadel Mariborčanom, sicer pa bodo prvi Trboveljčani, ki bodo prav gotovo brez večje težave odpravili Nafto. Mariboru zadostuje tudi točka z neodločenim rezultatom. Ostali jutrišnji dvoboji so Sobota (ki se bori za tretje mesto): Olimp, Kladivar (zadnji čas, da popravi plasmal): Slovan, Gorenjski ligaš bo ostal čez zimo tam, kjer je - na predzadnjem mestu. V goste bo sprejel nogometišča iz Nove Gorice. Ta tekma bo za Triglav zelo pomembna. Z zmago bi se Kranjčani zelo približali »glavnini« tako, da bi »zimska razlika« znašala le dve točki, to pa se da v spomladanskem delu še vedno nadoknaditi in si zagotoviti obstanek v ligi. Manj upanja za »prihodnost« daje Triglavu poraz; štiri točke za tekmeccem, ki je le za eno mesto boljše je kar precej.

Jutrišnje kolo bo torej zelo razgibano - oster boj za vrh in bolj-šo uvrstitev na dnu, sta dve značilnosti zadnjega jesenskega kola.

J. Z.

Hokej na Dan republike ...

DVE ZMAGI FINCEV

Za praznik republike so jesenski hokejski povabili v goste hokejsko moštvo evropske vrednosti, in sicer Töölön-Vesa iz Helsinkov. Prvo srečanje med dvema rivaloma je bilo v torek zvečer, drugo pa v sredo popoldne. Razumljivo so pričakovali Jeseničani precejšnjo razliko v golih, v korist gostov.

V torek zvečer so zmagali gostje z rezultatom 8:5, naslednji dan v sredo pa so prav tako zmagali gostje z rezultatom 6:3.

... In kegljanje na ledu

DRUGA EKIPA NAJBOLJŠA

Na jeseniškem umetnem drsališču je bilo preteklo sredo dopoldne tudi tekmovanje v kegljanju na ledu med 6 ekipami Jesenic in 4 ekipami z Bleda. Prvo mesto je osvojila druga ekipa Jesenic s 14 točkami.

Skrb za športno razvedrilo

Na Bledu so se v zadnjem času materialni pogoji za uspešnejšo telesno vzgojo in športno razvedrilo v mnogočem izboljšali. Največja pridobitev je nedvomno priložnostna telovadnica in drugi prostori s sanitarnimi in higienskimi napravami v domu TVD Partizan. Pred nedavnim je bila velika telovadnica spet izročena svojemu namenu. Docela je preurejen pod telovadnice s prožno podlago, ki omogoča najuspešnejšo vadbo, nabavljeno pa je bilo precej nove opreme in telovadnega orodja. Sredstva za preureditev doma je prispeval TVD Partizan Slovenije in občinski ljudski odbor Bled: društvo pa je moralo najeti tudi posojilo, ki ga bo postopno odplačalo.

Telesna vzgoja je na Bledu zelo razširjena zlasti med mladino. Razen redne šolske telovadbe, večina mladih ljudi obkazuje tudi partizanovo telovadbo. Zato imajo seveda na razpolago vse materialne možnosti, telovadnico, igrišča, orodje itd. Letos na jesen je vod-

stvo TVD »Partizan« pričelo z deli za ureditev bodočega šolskega igrišča za Pesovico, razen tega pa je bilo urejeno tudi zeleno igrišče pred domom Partizan. Tudi za zimski smučarski šport so se letos na Bledu dobro pripravili. Zgradili so kar tri skakalnice za mladino. Prav tako pa se TVD Partizan Bled prizadeva razširiti telesno vzgojo tudi med odrasle zlasti med delavce podjetij in ustanov. -jb

DIJAKI ESS IN AS ZA DAN REPUBLIKE

V počastitev Dneva republike so dijaki na Ekonomski srednji šoli in Administrativni šoli v Kranju organizirali cross. Udeležilo se ga je kakih 300 dijakov in dijakinj, na 600 metrov dolgi progi. Rezultati: 1. Ivanka Tolar, 2. Ljudmila Kern, 3. Mira Korošec, 4. Marija Virnik, 5. Jožefa Hartman, 6. Justina Bitenc itd. Razen tega pa so organizirali tudi tekmovanje v rokometu med razredi. Zmagali sta ekipi 1b razreda in 2a razreda Administrativne, oziroma Ekonomske srednje šole.

NAŠ RAZGOVOR

Skrb za mladi rod

23-letno Majdo Hude lahko vsak dan v večernih urah najdemo v telovadnici TVD Partizan v Skofji Loki. Tudi tokrat smo jo našli sredi dela med pionirkami in se obrnili do nje, da nam pove nekaj besed o svojem delu.

«Kdaj ste začeli telovaditi in koliko časa že vzgajate mladi rod?»

«Od leta 1952, ko sem začela redno hoditi v telovadnico Parizana, pa vse do danes sem se posvečala izključno orodni telovadbi. Štiri leta sem tekmovala v tej športni zvrsti in sem bila dvakrat v slovenski mladinski reprezentanci. Dve leti pa že vodim pionirke in sem z njimi dosegla že lepe uspehe.»

«In koliko časa žrtvujete za delo z mladino?»

«Povprečno žrtvujem vsak teden tri ure za vadbo s pionirkami. Sedaj, ko pripravljamo za občinski praznik akademijo, pa tudi več; nasploh sem vsak večer v telovadnici. Z delom sem zadovoljna, in to še posebej, ker sem žela s svojimi pionirkami zavidljive uspehe. Na zveznem zletu v Beogradu so dosegle od vseh nastopajočih peto mesto, od slovenskih vrst pa so bile najboljše.»

«Koliko imate včlanjene ostale šolske mladine?»

«Telesno vzgojno društvo Partizan v Skofji Loki ima v svojih vrstah preko 150 mladih ljudi, ki se v večernih urah zvrstijo po razporedu v telovadnici. Največ posvečamo pozornost splošni vadbi. - Ne zanemarjajo pa

ostalih športnih panog, kot so namizni tenis, košarka, orodna telovadba in drugo. V zadnjem času smo začeli z rekreativno telovadbo za odrasle.»

«Ali se pri vašem delu srečujete s kakšnimi težavami?»

«Teh seveda ni malo; največji problem je pomanjkanje vadi- teljskega kadra. - Če bi imeli boljše prostore, tu mislim predvsem večje, bi bila stvar brez dvoma precej bolj ugodna, pri tako velikem številu članstva. - Manjkajo nam sanitarne naprave, predvsem kopalnice, in to v dvoranah in na športnem igrišču. Obična kaže do našega društva precejšnjo razumevanje in prav zato upamo, da bomo tudi te težave v najkrajšem času premo- stili.»

V. R.

IZ NAŠIH KRAJEV

Transformator gradilo

Rodine - Prebivalci vasi Rodine na Gorenjskem se že dalj časa pritožujejo zaradi slabega električnega toka. Vas dobiva električno energijo iz Smokuča. Ker pa je vas oddaljena in napeljava slaba, so se odločili, da postavijo svoj transformator. Transformator,

ki so ga zgradili s sredstvi krajevnega odbora in Elektro Zirovnica, so prav te dni spravili pod streho. Skupaj z opremo bo stal okoli 2,5 milijona. Prihodnje leto ga bodo izročili namenu in tako tudi dobili boljše električno razsvetljavo. -an

CESTITKE NAŠIH FANTOV, KI SO NA ODSLUŽENJU VOJAŠKEGA ROKA

Čestitkam za 29. november - Dan republike se pridružujejo tudi nekateri gorenjski fantje, ki služijo vojaški rok v Beogradu in Varaždinu. Franc Lotrič iz Beograda želi vsem delovnim kolektivom in ustanovam še veliko uspeha pri delu, posebej pa se spominja mladinskega aktiva iz Selc in vseh sorodnikov.

Iz Varaždina so se oglasili: Resman Andrej iz Zg. Otoka, Šink Ivan iz Medvod, Prešern Andrej in Naglič Franc iz Lesca ter Pogačnik Anton iz Otoč, ki čestitajo ob Dnevu republike vsem delovnim ljudem Gorenjske.

TRAKTORISTI V SENČURJU

Avto-moto društvo v Senčurju je organiziralo ponovni tečaj za šoferje amaterje, ki ga obiskuje 25 tečajnikov iz okoliških vasi. Hkrati pa je znova precej povpraševanja po tečaju za traktoriste. Prvi tečaj za traktoriste so zaključili letos poleti, ki je polagalo izpite 18 udeležencev.

Ob zlatem jubileju

Preteklo soboto sta imela v Kranju redek jubilej - zlato poroko 77-letni SAFOVIC LOVRO in njegova 69-letna žena FRANČISKA roj. Pavlin.

prednih misli. Podpirala in sodelovala sta v delavskem gibanju in bila vseskozi, tudi v najhujših dnevih vojne, prepričana v boljše čase, v zmago pravice in svobode za delovne ljudi. Zato je bila nju-

Ko sta po 50 letih skupnega življenja spet prišla, da bi potrdila svojo pripravljenost nadaljnega skupnega življenja, je bila na Občinskem ljudskem odboru manjša, toda prisrčna slovesnost. Odbornik ObLO za sklepanje porok ji ma je v kratkih besedah obudil spomin na prehojeno življenjsko pot, ki je bila ves čas težavna, saj sta že od otroških let naprej morala služiti kruh s trdim delom. Kljub temu sta bila zmeraj na-

na družina tudi v pregnanstvu. Ko so jima ondan obudili spomin na vse te in številne druge težave v življenju, sta si zlatoporočnica nemihi ust toda svestih oči tesno stisnila roke. Prejela sta listino o ponovni - zlati poroki, ki ju po polstoletnem, skupnem in trdem življenju znova še močneje združuje. Prejela sta tudi skromno darilo in najlepše želje. K fem rala služiti kruh s trdim delom. Željam se pridružuje tudi naše uredništvo.

ZVEDELIŠMO...

△ Prebivalci Godešiča pri Skofji Loki so pričeli graditi ob cesti II. reda novo avtobusno postajališče. Že prvi dan je pri delih pomagalo več kot 50 mladincev in veliko starejših vaščanov. Najprej bodo uredili dve izogibalnici, nato pa bodo postavili še lepo izdelani leseni postaji. Les so prispevali vaščani sami, stavlji pa bo izdelalo podjetje Jelovica iz Skofje Loke.

△ Tudi na Trsteniku pri Predvorju so zgradili nov železobetonski most. Dela so že skoraj končana in preko njega že vozijo avtomobile in druga vozila. Kmalu bodo uredili še primerno ograjo.

△ V nekaj dneh bodo končana dela za ureditev kanalizacije v Britofu pri Predosljah. Izkopati so morali okoli 200 m 1,5 metra globokega jarka. V jarek sedaj polagajo močne betonske cevi, po katerih se bo umazana voda odtekala v reko Kokro. Dela vodi krajevni

odbor Britof, ki je prispeval tudi nekaj sredstev.

△ Za prosvetnim domom v Godešiču so pred dnevi določili lokacijo za gradnjo stanovanjskih hiš. Gradili bodo štiri dvojčke in štiri enostanovanjske hiše. Z deli bodo pričeli spomladi. To je prva načrtna širša gradnja v tem kraju.

△ Na natečaj za osnutke turističnih spominkov, ki ga je razpisala Gorenjska turistična zveza se je odzvalo 13 prijavljenecv s skupno 61 osnutki. Zaradi relativno zelo slabe kvalitete osnutkov prve in druge nagrade niso podelili. Tretjo nagrado je dobil dijak Sole za umetno obrt iz Ljubljane Janez Milkovič za osnutke kovinske avtomobilske značke, četrto Janez Zajc za svojo idejo za lepotni robček in tiskanj svilen šal, peta nagrada pa je pripadla neznanemu udeležencu natečaja za osnutke okraska z motivom idrijske čipke.